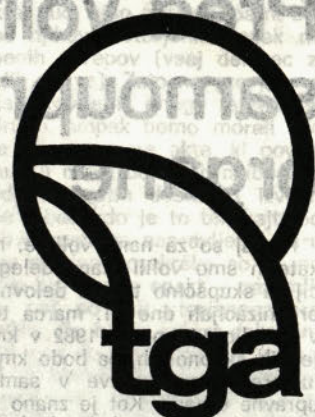

aluminij

Glasilo delovne organizacije Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo

Pred devetim kongresom ZKS

OCENA DRUŽBENOPOLITIČNEGA DELA V OBDOBJU MED 8. IN 9. KONGRESOM ZKS IN ANALIZA NEURESNIČENIH NALOG TER DOGOVOR ZA NADALJNJE DELO BO OSNOVNA TEMA 9. KONGRESA ZKS

V obdobju med 8. in 9. kongresom ZKS smo pri uresničevanju ciljev družbenoekonomskega in družbenopolitičnega razvoja Slovenije dosegli pomembne rezultate na vseh področjih našega življenja. Toda kljub pozitivnim premikom pa so se v zadnjih letih močneje porajali številni problemi razvoja, zlasti strukture narave. Nadaljevali smo z ekstenzivnim razvojem, pri tem pa je zaostajala rast družbene produktivnosti dela. Akumulacijska in reproduktivna sposobnost naših delovnih organizacij je prenizka. Premalo smo naredili pri samoupravnem združevanju dela in sredstev za investicije, pri družbenoekonomskih odnosih, ki temeljijo na skupnem ustvarjenem prihodku reprodukcijsko povezanih TOZD.

Glede na navedene naloge, ki smo jih v predhodnem obdobju slabše ali počasneje reševali, nam resolucija za 9. kongres ZKS nalaga na področju nadaljnega družbenoekonomskega razvoja naslednje naloge:

— V obdobju, ki je pred nami mora združevanje dela in sredstev na družbenoekonomski podlagi skupno ustvarjenega dohodka in svobodne menjave dela, postati prevladajoči odnos v družbeni reprodukciji.

— Investicijsko porabo moramo uskladiti s planiranimi cilji družbenega razvoja in ustvarjenim dohodkom.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pred volitvami v samoupravne organe

Komaj so za nami volitve, na katerih smo volili člane delegacij za skupščino tako v delovnih organizacijah dne 11. marca ter v nedeljo 14. marca 1982 v krajevnih skupnostih, pa bodo kmalu pred nami volitve v samoupravne organe. Kot je znano je oziroma bo potekel dveletni mandat dosedanjim organom samoupravljanja in bo seveda potrebno izvoliti nove, ki bodo v naslednjem mandatnem obdobju opravljali svoje zahtevne in odgovorne funkcije. Če sem poudaril »bodo opravljali«, potem seveda pri tem ne mislim le na tiste, ki bodo izvoljeni v delavske svete ali razne odbore in komisije, ampak mislim pri tem na vse — na slehernega izmed nas, ki je kot proizvajalec — delavec na svojem delovnem mestu istočasno tudi upravljalca, saj mora odločati o rezultatih svojega dela in s svojimi močmi, znanjem in dosledno odgovornostjo pripomoči k temu, da bo samoupravljanje v njegovi temeljni organizaciji združenega dela teklo tako kot mora, in da bo prispevek slehernega izmed nas tolikšen, da bo rezultat našega skupnega dela tudi uspešen.

V času, ko pišem teh nekaj vrstic v zvezi z volitvami v organe samoupravljanja, mi ni znan točen rok teh volitev, toda to ne pomeni, da se že nanje ne bi tudi temeljito pripravili, saj se bomo morali na samih volitvah dokončno odločiti za tiste kandidate, ki bodo po našem mnenju tudi najbolj uresničevali naše skupne interese. Žal moram poudariti (in to iz svojih osebnih izkušenj za časa mojega predsedovanja DS v TOZD Tovarna glinice), da smo večkrat morali iskati skupen imenovalca s katerim smo lahko prišli med drugim tudi na zbere delavcev, ki so bili tisti, ki so lahko dokončno odločali o predlaganih zadevah. Če bi bili (in to bi morali biti) povsem realni, bi morali, predno izrečemo razrešnico dosedanjim organom samoupravljanja, temeljito preanalizirati njihovo preteklo dobo. To pa bi se

veda najlažje opravili tako, da pregledamo njihove uspehe, ki so jih ti organi v minulem obdobju dosegli, istočasno pa bi seveda tudi spoznali vse pomankljivosti v delu samoupravnih organov in samoupravnih odnosov. Taka konkretna in dosledna analiza pa bi lahko tudi že nakazala nadaljnji razvoj samoupravljanja v naši delovni organizaciji. Kot sem poudaril nam je znano, da nekateri člani organov samoupravljanja (vsaj v glinici — pa tudi drugje verjetno ni bilo bolje), niso opravili zaupane jim naloge in so tako izneverili tiste, ki so jim pred dvema letoma zaupali to odgovorno in zahtevno nalogo. Mnogi so namreč zelo neredno obiskovali seje DS (kdo so, vedo najbolj sami, — celo člani ZK) in ostale seje odborov in komisij, s čimer so samo otežkočali delo, po drugi strani pa so se pred nekaterimi problemi zakrivali in valili krivdo za tako ali drugačno sprejetje določenih sklepov na druge, češ, da oni o tem nič ne vedo. Že večkrat sem zapisal, da naj bodo v samoupravnih organih delavci — proizvajalci, ki jim je interes uspešno delo delovne organizacije — ne pa taki, ki jim je samouprava španska vas, ker pač v njej ni najti njihovih povsem osebnih interesov. Zakaj nekdo podpiše izjavo o kandidaturi, potem pa misli, da je s tem opravil svojo nalogo. Da je temu tako, pa smo krivi tudi ostali, ki nismo nikoli na zborih delavcev ali sestankih sindikalnih skupin od takih članov zahtevali, da jim obrazložijo svoj odnos do samoupravljanja — posebno pa še, če so to celo člani ZKS ali ZSMS. Vsi problemi in naloge, ki so pred nami pa nam še kako odločno postavljajo v ospredje dosledno izvajanje naših samoupravnih aktov ter doseganje višje proizvodnosti in produktivnosti — čas nas v to zavedajmo tudi pri volitvah novih sil in izhoda iz tega ni — to se organov samoupravljanja v naslednji mandatni dobi!

France MEŠKO

Na volitvah 14. marca v Apačah

Spomini na revolucionarja

»Borisu Kidriču je bilo dano le kratko življenje. V trenutku, ko je bil na vrhuncu svojih izrednih ustvarjalnih moči in izkušenosti, ko je bil na najodgovornejšem delu vodenja gospodarstva socialistične Jugoslavije, ga je zavrata bolezen iztrgala iz naših vrst. Začel je zelo mlad, živel in delal je zelo naglo. Njegova revolucionarna pot, kot borca in graditelja, je trajala le 25 let«.

To so bile besede, ki jih je izrekel na proslavi v Kidričevem pred desetimi leti tovariš Miha MARINKO, ki je takrat tudi obudil vrsto spominov na tega velikega junaka dela in borbe, pravega gospodarstvenika in neumornega borca za pravice delavskega razreda, za katere se je tudi sam že od svoje rane mladosti boril.

Letos poteka že 70 let od rojstva tega velikana naše revolucije in 29 let od njegove prerane — mnogo prerane smrti. Kdo izmed nas se ne spominja tistega turobnega deževnega aprila 1953. leta, ko je za vedno nehalo biti plemenito srce enega največjih sinov našega časa. Za vedno nam bo ostal v grenkem in neizbrisnem spominu dan, ko je, kot smo dejali, tudi žalovalo za tistim, kar smo izgubili, ne da bi se takrat v izredni žalosti in bolečini sploh zavedali. Naše gospodarstvo je izgubilo človeka, katerega nihče več ni mogel nadomestiti v vseh njegovih programih in načrtih, ki jih je snoval in imel za dokončni dvig našega gospodarstva, saj je bil njegov prvi in osnovni cilj najprej postaviti na noge prav to panogo, zavedajoč se, kako je čimprej treba preosnovati naše bivše gospodarske rezultate in kao čimprej ustvariti to, za kar so se z njim vred borili tisoči in tisoči borcev za našo svobodo in naše bodoče gospodarstvo, samostojnost in nedotakljivost naših meja in za poznejšo neuvrščenost

naše današnje socialistične samoupravne Jugoslavije, ki ni in nikoli ne bo skrenila s Titove in njegove poti.

Vsekakor smo lahko še kako ponosni na njegovo ime — na ime človeka, ki se ni bal nobenih nalog in nobenih groženj, s katerimi nas je nameraval informirati s Stalinom na čelu izbrisati iz seznama socialističnih držav oziroma tistih, ko so si po težki štiriletni krvavi in neenaki borbi sklenili graditi socializem v duhu enakopravnosti ter bratstva in enotnosti narodov in narodnosti Jugoslavije. Boris Kidrič — Peter Kalan je bil najširšim slojem delovnih ljudi v Sloveniji in Jugoslaviji znan kot povojni revolucionar in ljudski voditelj. Ne bi želeli ponavljati vseh tistih datumov in vseh uspehov, ki jih je naš pokojni Boris Kidrič dal že v samem cvetu mladosti, saj je že takrat vedel, da njegova borba in borba KPJ s tov. Titom na čelu ne bo nikoli izničena, saj ima za seboj vrste tistih zatiranih, ki so bil trdno odločen, se boriti do končne zmage ter s tem tudi nove ustvarjalnosti v svobodni SFRJ. Danes nosi ime tega velikega revolucionarja in borca za delavske pravice tako naša organizacija, osnovna šola in naselje oziroma krajevna skupnost Kidričevo. Da pa istočasno nosi imena po tem velikem junaku borbe in dela še cela vrsta delovnih organizacij, institucij in mnogih drugih, ni le zgolj naključje, ampak najgloblje in iskreno spoštovanje do vsega, kar je pokojni tovariš Kidrič storil v svojem kratkem življenju za vse nas, ki danes uživamo tudi del tistega, kar je nenehno želel, snoval in uresničeval in če bi še mnogo mnogo več, če ga zhrbta bolezen ne bi iztrgala iz naše sredine prav v tistih težkih časih, ko smo ga najbolj potrebovali, saj so pritiski tako iz vzhoda kot zahoda nenehno pritiskali na našo suverenost in odločnost za uestavitev socializma, takega kot od-

Pred IX. kongresom ZKS

(Nadaljevanje s 1. strani)

— Hitreje moramo uveljaviti samoupravni sistem na področju oblikovanja in delitve sredstev za OD. Osebnih dohodki morajo temeljiti na delu in rezultatih dela delavca. Zavzemati se moramo za boljše vrednotenje proizvodnega dela.

— Hitreje in učinkoviteje se moramo vključevati v mednarodno delitev dela na podlagi razvitejših in trdnjših oblik poslovno tehničnega poslovanja.

— Utrjevati moramo položaj delavca v družbeni reprodukciji.

Člani ZKS pa se moramo spopasti v vsakem okolju, kjer delujemo s prakso odnosov v katerih so delavci odtujeni od odločanja o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela.

Naloga članov ZKS in vseh subjektivnih družbenopolitičnih sil po 9. kongresu ZKS pa bo, da vse napisane naloge v resoluciji konkretiziramo v svojih okolišjih, skrbimo za njihovo sprotno in tekoče izvajanje z vso družbenopolitično odgovornostjo in zavestjo.

Stanko Meško

Odgovornost za vse

V zadnjem času vsepogostejše oziroma že zelo pogosto slišimo o mnogih problemih in težavah tako v delovnih organizacijah kot v raznih društvih, krajevnih skupnostih in še kje. Pri vsem skupaj pa je v ospredju trenutno ena sama in to zelo pomembna postavka in to je »ODGOVORNOST«!

Nedvomno je res, da smo o posamezni ali skupni odgovornosti že večkrat pisali in poudarjali pomen odgovornosti tako individualne kot tudi skupne, pa kljub vsemu ne gre in ne gre. Tu bi se morali dokončno le zdržati ter na vsak način ugotoviti odgovornosti posameznikov, ali naše skupne odgovornosti in temu tudi primerno ukrepati. Menim namreč, da prav področje naše odgovornosti kaj slabo poznamo oziroma bolje rečeno, ga sploh nečemo poznati, ker le-to kaj radi prevržemo na ramena drugih, če je to-le mogoče (kar mnogokrat tudi uspe). Nikakor ni potrebno poudarjati v kakšnem položaju smo, ker smo temu že priča na vsakem slehernem našem koraku, bodisi v naši delovni organizaciji ali krajevni skupnosti in tudi drugje v našem vsakdanjem življenju. Žal pa nas kar naprej tare tista naša nepozabljiva in neminljiva slabost, da še tako kričečih problemov, ki jih mrgoli okrog nas, sploh nečemo videti, kaj šele, da bi jih skušali čimprej in čimuspješneje odpravljati. V nas še vedno prehudo rada pravladuje miselnost, da tisti minuli dobri časi, polni plačilnih vrečk ne morejo biti danes drugačni ne glede na to kje in kaj smo storili za vse to, da izboljšamo našo produktivnost in se nenehno borimo za čimvečjo, kvalitetnejšo in racionalno proizvodnjo, v kateri bi res moral biti vložen naš maksimalen trud in tiste ure našega delovnega časa, za katerega prejemale svoj osebni dohodek. Res je to, da so naše delovne naloge in

obveznosti različne, in da smo prav zaradi tega še toliko bolj odgovorni za to, da vsak izmed nas vložijo svoj maksimum tam, kjer opravlja svoje delo in naloge, kajti tako ne bi prihajalo tolikokrat do mučnih scen tako na naših sejah samoupravnih in drugih organov, družbenopolitičnih organizacij, ki niso vedno (žal) enotne pri iskanju rešitev za odpravo mnogokrat resnično perečih problemov in da ne govorim o neresnostih na nekaterih zborih delavcev, kjer na primer ob sprejemanju zaključnega računa v svojih razpravah prikazujejo dohodek kooperantov v kmetijskih zadrukah ter individualnih kmetov pri gojenju plemenske ali klavne živine ter še in še. Pri vsem tem so namreč še prav taki razpravljalci pozabili na to, koliko dela in truda je vložil tak proizvajalec, da je prišel do tistega svojega težko zasluženega prihodka. Neresnost in odgovornost ter tudi nemara nezainteresiranost do tekočih problemov vodi mnogokrat na take stranpoti, ki so za našo prihodnost še kako vprašljive — če si ne bi upal trditi — celo za nas nekoliko nevarne. Zato menim, da je končno le prišel čas, ko se ni moč več skrivati za lastno senco in vedriti pod krovom drugih, ampak je res čas, da se predramimo iz naših iluzijskih sanj preteklosti in imejmo v vidu našo sedanjost, ki jo imamo vsak dan pred očmi, jo občutimo — žal pa premalo storimo za to, da to odpravimo — seveda tisto na kar imamo vpilv in kar lahko tudi sami storimo. Zares je pred nami vseni skrajni čas, da bolje pogledamo okrog sebe, storimo vse, kar je v naši moči, kajti ukrepajmo, dokler je še čas in ne bo prepozno. Ni moj namen spuščati se v pravkar minulo situacijo okrog sprjemanja zaključnega računa za leto 1981, nikakor pa ne razumem tistih delavcev, ki na naših zborskih ne želijo

in nikakor nočejo razumeti naših težav, s katerimi se vsakodnevno otepamo. Jaz sicer poznam podrobneje le probleme v svoji TOZD, prepričan pa sem, da ni bolje tudi v ostalih TOZD pa tudi v DSSS.

Nihče izmed nas ni vesel, ko sliši dan za dnem o raznih povišanjih cen, ki nebrzdano oziroma skoraj nekontrolirano rastejo iz dneva v dan, vendar pa bi se tudi v tistih krogih, ki vsakodnevno rešujejo le predloge za dvig cen in jih v večini tudi potrjujejo (čeprav seveda ne vedno v predloženih zahtevah) in bi tudi tukaj trebalo več odgovornosti, kajti kaj nam pomaga beseda stabilizacija, če pa si sami iz dneva v dan povečujemo inflacijo, pri tem pa se pač kot smo mi navajeni največkrat izgovarjamo na druge in krivimo vse drugo — malokrat pa naše osnovne slabosti, ki pa ne izhajajo le od delavca neposrednega proizvajalca kot edinega faktorja za tak način. Seveda to le mimogrede, ker menim, da moramo področje naše odgovornosti reševati prav vsi skupaj in ne le eni, medtem ko za nekatere to največkrat sploh ne velja. Kot sem že omenil, vsi dobro vemo, v kako kritičnem in težkem stanju smo, vendar pa je še kljub vsemu temu opaziti malodušnost do vsega, kar se dogaja okrog nas in pri samih nas, saj je še kako napačno, da vedno le gledamo okrog, medtem pa pozabljamo na svoje osnovne naloge, ki smo jih dolžni opravljati. Ali so nas rezultati, ki smo jih dosegali nekoč (seveda pod povsem drugačnimi pogoji) povsem uspavali, da več ne vidimo prihodnosti in ne mislimo na čase, ki so še pred nami. Odgovornost je seveda nujno potrebno poostrižiti pri vseh — to je od vrha do tal, kajti eden izmed osnovnih vzrokov za naš malomarni odnos do odgovornosti tiči tudi v tem, ko delavec v svojem glasilu v rubriki »Disciplinski ukrepi« najde največkrat svoje sodelavce ali morda sebe, nikjer pa ni tudi tistih, ki so odgovorni za poslovanje in ostala dogaja-

nja v DO in svoje naloge mnogokrat tudi niso opravili, pa ni bilo od njihovih storjenih napak nobenih ukrepov (vsaj delavec za njih ne ve). Zato ne gre prevračati krivde iz enega ramena na drugo, ampak bomo morali svoje samoupravne akte, ki govore tudi o naših delovnih nalogah in odgovornostih dosledno izvajati ne glede kdo je to bil, kajti odgovornosti za napravljene oziroma storjene prekrške so in morajo biti za vse enaki — razumljivo pač po teži storjenega prekrška. Če bomo enkrat dokončno pri nas to tudi dosegli, potem bi v bodoče lahko marsikatera težava pri sprejemanju enih ali drugih samoupravnih in drugih aktov odpadla in bi tudi naše skupno delo dosegalo boljše rezultate in vlivala več medsebojnega zaupanja med nami, katerega žal še vedno toliko pogrešamo, kar je jasno razvidno iz mnogih razprav na sejah DPO, samoupravnih organov in končno zborov delavcev.

Pošteno ni tudi to, da še vedno obstajajo med nami tudi taki, ki kaj radi hodijo po delovnih mestih v drugih tozidih in mnoge stvari tolmačijo po svoje in tako le še bolj vnašajo nezaupanje in določen nemir in odpor tudi do tistega, kar je morda za nas — našo DO pozitivno in ugodno. Zato smo že nešteto poudarjali, da je prav dezinformacija tista, ki je največji sovražnik samoupravljanja in vsega napredzanesljivo ogromno škoduje tudi nega, da nam čisto in povsem v času, ko si prizadevamo na vse načine, da bi posodobili našo proizvodnjo aluminija. Žal pa nam taki naši notranji odnosi in problemi še kako zavirajo naša prizadevanja. Še enkrat pa poudarjam, da mora veljati ODGOVORNOST ZA VSE — kajti šele takrat, sem prepričan, se bo zaveda premaknila, in če bo vlada lo medsebojno zaupanje, ni bojazni za naš napredek — boljši jutri, pa čeprav tudi v zares težkih pogojih gospodarjenja. Sleherni naj za svoje delo odgovarja in naj bo temu primerno tudi kaznovan, če je treba, ne glede, kdo je to. Še enkrat: samo odgovornost, odgovornost za vse!

France MEŠKO

govarja našim delovnim ljudem in občanom in ki so že rezultati zametkov iz NOV.

Vsi zato dobro vemo, da je prav pokojni tovariš Boris Kidrič — Peter Kalan v času ekonomskega in političnega pritiska na našo Jugoslavijo po tistem nerazumljivem letu 1948 neutrudno branil v teoriji in praksi stališča, da je neodvisnost SFRJ možno ohraniti le in predvsem z lastnimi napori in razumljivo z moralopolitično enotnostjo ljudstva. Njegova nepopustljiva borba proti birokratizmu (to bi moralo biti tudi danes) in državnikapitalističnim tendencam, osnovanja delavskih svetov, predaja tovarn v upravljanje neposrednim proizvajalcem, ki so se vsebolj uveljavljali na vseh področjih, borba proti administrativnemu dušenju objektivnih ekonomskih zakonov, borba za resnično družbeno prisvajanje viška dela in za socialistično demokratično upravljanje, razvijanje mednarodnih ekonomskih odnosov in tako dalje,

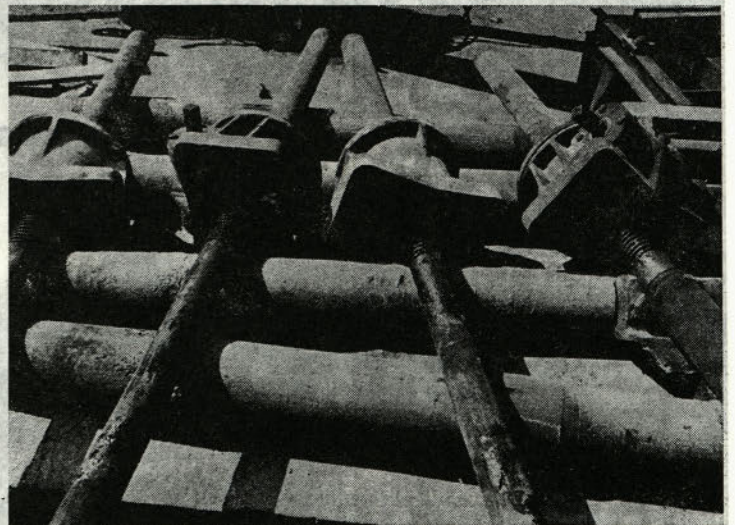
je delo, ki bo ostalo vedno in tesno povezano z njegovim imenom.

In da si ob koncu sestavka le še malce obudimo spomin, da je prav 12. aprila 1953 v znak priznanja njegovemu delu Izvršni odbor SRS sprejel sklep, da se naselje in tovarna glinice in aluminija v Strnišču preimenujeta po narodnem heroju — junaku dela in borbe — tovarišu BORISU KIDRIČU — PETRU KALANU.

Zato pa nas prav to vse tako v delovni organizaciji, v prajevni skupnosti in šoli ter še kje obvezuje, da kot nosilci imena tega narodnega heroja in velikega revolucionarja stalno krepimo njegove ideje in realiziramo vse tisto, čemur je pokojni BORIS KIDRIČ posvetil vse svoje kratko življenje.

VEČNA SLAVA NARODNEMU HEROJU IN BORCU ZA DELAVSKE PRAVICE — JUNAKU BORBE IN DELA BORISU KIDRIČU — PETRU KALANU!

France MEŠKO

Drugi o nas

Projekt modernizacije potrjuje praksa

Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič« Kidričevo je bila že zanemarimo manjšo elektrolizo v Lozovcu, prvi večji izdelovalec aluminija v Jugoslaviji. Danes, po 27 letih obratovanja je elektroliza A (20.000 ton primarnega aluminija letno) popolnoma dotrajana, elektroliza B, zgrajena leta 1963 (kapaciteta 25.000 ton letno) pa tehnološko zastarela. Tehnično-tehnološki napredek na področju pridobivanja primarnega aluminija je v svetu zelo hiter. Tehnološka zasnova elektrolizne peči v TGA je stara že več kot 40 let, temu primerni so tudi rezultati v primerjavi z novjšimi, racionalnejšimi pečmi: visoka poraba energije, surovin in živega dela, nemogoči delovni pogoji.

Le z velikimi napori bo moč obdržati elektrolizo A v obratovanju do leta 1985, saj je razen zgradbe vse dotrajano. Seveda se z izpadom proizvodnje v elektrolizi A takoj pojavi vprašanje rentabilnosti proizvodnje 25.000 ton aluminija v preostali elektrolizi B. Toda takšen ukrep je nujen, ne le zaradi izključno tehnološko-tehnoloških problemov, temveč tudi zaradi čisto človeškega faktorja; 257 invalidov je prevelika cena za aluminij, ki je delavci TGA ne morejo več plačevati. Izboljšanje delovnih pogojev pa je mogoče le z uvedbo nove tehnologije.

Proizvodnja samo 25.000 ton aluminija v hali B bi predstavljala nerešljiv problem za TGA, z velikimi težavami pa bi se soočili tudi dosedanja kupci aluminija in livarskih izdelkov iz TGA. Dejstvo, da TGA proda že več kot 80 odstotkov svoje proizvodnje na slovenski trg, ne kaže le

prodajne usmeritve TGA, temveč tudi visoko stopnjo odvisnosti slovenske predelovalne industrije od dobav aluminija iz TGA. Tako je na aluminij iz Kidričevega vezanih kar 14.000 delavcev, zaposlenih pri slovenskih predelovalcih in uporabnikih, posredno pa več kot 100.000 ljudi.

Modernizacija proizvodnje primarnega aluminija v TGA Kidričevo je zasnovana na novogradnji elektrolize C z najsodobnejšo tehnologijo, za proizvodnjo 28.000 ton letno; rekonstrukcija elektrolize B na predpečene anode in povečanje proizvodnje 32.000 ton, izgradnja spremljajočih objektov in izklop elektrolize A konec leta 1985.

Tako bi povečali proizvodnjo s sedanjih 45.000 ton primarnega aluminija na 60.000 ton v letu 1985 (pri zmanjšanju porabe surovin, energije in dela za tono aluminija). Pomembno se bodo pri tem izboljšali delovni pogoji, kar bo vplivalo na zmanjšanje obolenj zaposlenih v elektrolizi.

Slovenska aluminijaska predelovalna industrija je glede oskrbe z aluminijem v najtežjem položaju. Večina sedanjih in prihodnjih porabnikov aluminija je svoj interes potrdila s podpisom samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za modernizacijo proizvodnje primarnega aluminija v Kidričevem. Lani je bil sprejet tudi SaS o povezovanju v skupnost združenega dela za medsebojno plansko in poslovno sodelovanje na področju aluminija v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, katera osnovna naloga je bila ugotovitev interesa predelovalcev za nadaljevanje, oziroma povečanje dobav primarnega aluminija in zlitin iz

Vlivanje hlebčkov

Kidričevega. Te potrebe presega predvideno proizvodnjo 60.000 ton Al letno; predvidene potrebe po primarnem aluminiju in zlitinah iz TGA slovenskih predelovalcev (brez Impo'a) so pokrite z 82,5 % upošteva Impol pa s 70,4 %. Takšni odnosi so zadovoljivi, posebej če upoštevamo neizkoriščene možnosti kakovostne predelave sekundarnega aluminija v SRS in nujnost nadaljnega razvijanja kakovostnih predelovalnih programov, saj je faza izključno količinske rasti proizvodnje že mimo.

S takšnim pokrivanjem potreb bo narejen velik korak k substituciji uvoza in za naše gospodarstvo vsekakor pomemben prispevek. Seveda se določeni uvozni odvisnosti proizvodnje primarnega aluminija ne bo dalo izogniti. Poleg nujnega nakupa tehnologije in dela opreme v tujini ostaja še delna odvisnost od uvoza surovin. Predviden uvoz repromateriala naj bi znašal okoli 11.300.000 dolarjev. Ta znesek je visok le na prvi pogled, ker se s tem zneskom zagotavlja proiz-

vodnja 62.000 ton primarnega aluminija in zlitin. Z drugimi sedemdesetimi povedano: za 11.300.000 dolarjev bi lahko slovenski predelovalci uvozili le približno 8.000 ton aluminija.

Ker TGA ne predvideva izvoza primarnega aluminija, bodo vsi podpisniki SaS zagotavljali tudi potrebna devizna sredstva za predviden uvoz. Tako se je TGA pridružila prizadevanjem za izvoz izdelkov višje stopnje predelave. hkrati pa bo takšno združevanje pomenilo dodatno vspehudo za razvijanje kakovostnejših proizvodnih programov, saj je le tako mogoče uspeti na zahtevnem svetovnem tržišču.

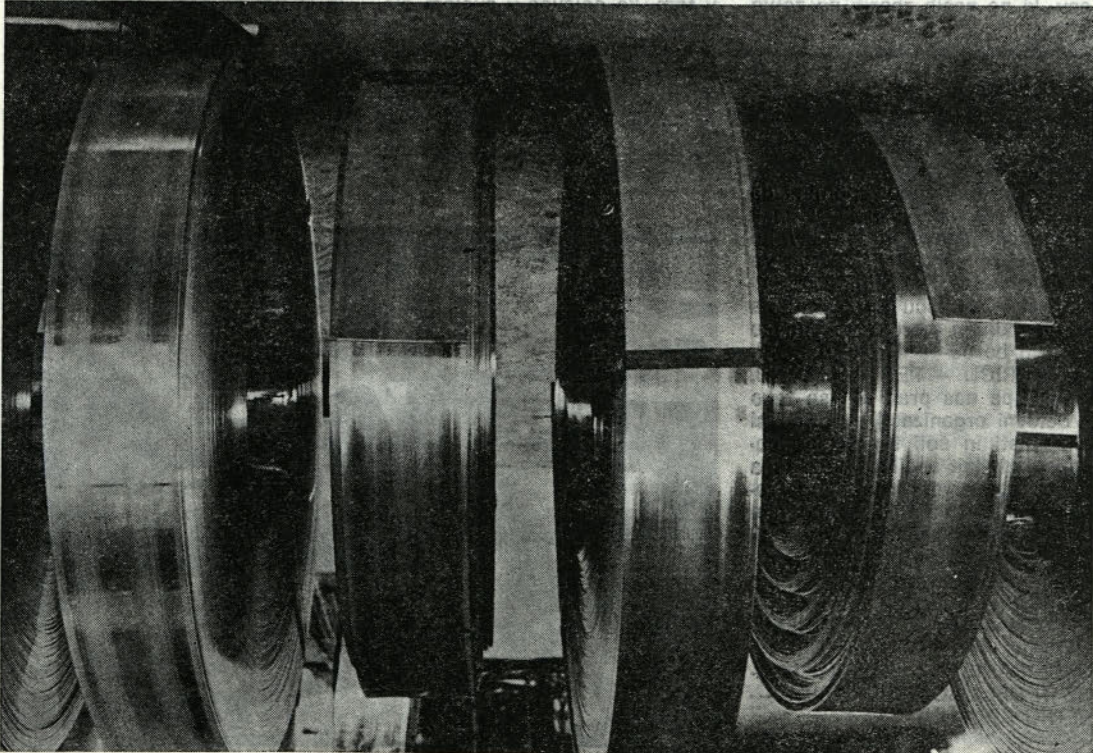
Tehnološki proces pridobivanja aluminija zahteva veliko električne energije, ki pa po končni modernizaciji ne bo presejala sedanjih pogodbene količine 900 GWh, z dodatnimi 100 GWh za druge potrebe pa 1000 GWh električne energije.

Projekt modernizacije primarnega aluminija pa ni samo tehnološko zahteven, temveč tudi finančno intenziven. Ocenjena vrednost projekta znaša 5 milijard dinarjev, ki bodo zbrana na podlagi lastnih sredstev SOZD Unial, tujih blagovnih kreditov, sovlaganja domačih združevalcev in investicijskih bančnih kreditov.

Vzporedno s projektom modernizacije primarnega aluminija pa se v TGA Kidričevo z vso tenkočutnostjo dobrega gospodarja prizadevno lotevajo zadev tudi na drugih področjih, ki jim zagotavljajo večjo in učinkovitejšo proizvodnjo z vso potrebno stabilizacijsko naravnostjo. Tako so v TOZD Glinica uspešno osvojili program specializirane glinice in s tem precej omejili uvoz. Pomembno pri tem je tudi to, da gre za pridobitve, ki so rezultat lastnega znanja in snovanja.

Gospodarski vestnik

Ozki trak

Dopisujte

V
Aluminij

Ob jubilejnim prazniku krajevnih skupnosti Kidričevo

Praznovanje letošnjega krajevnega praznika krajevnih skupnosti Kidričevo je, lahko rečemo, tudi jubilejno vrisano, saj bomo praznovali deseti krajevni praznik in 70-letnico rojstva pokojnega Borisa Kidriča. Ker naš kraj s ponosom nosi to ime že 29 let bomo tudi tokrat svoj krajevni praznik proslavili z različnimi športnimi, kulturnimi in tudi delovnimi akcijami.

Ni potrebe naštevati, kaj vse je pridobilo Kidričevo v teh minulih letih, saj so uspehi vidni na vsakem koraku. Velika pridobitev je osnovna šola, ki ima danes že celodnevni pouk, da sta tukaj otroški vrtec in jasli, samopostrežna trgovina, olimpijski kopalni bazen z mnogimi rekreacijskimi napravami, servisne delavnice oziroma dejavnosti, (ki so sicer v našem času bolj slabe) da imamo lekarno, vrsto novih parkirnih prostorov, garaž in še bi lahko naštevali, saj so rezultati vidni, to pa je seveda brez dvoma rezultat in uspeh vseh občanov, ki smo prav s samopriskom pa tudi mnogi s prostovoljnimi delom pripomogli k temu, kar danes imamo.

Naši mladinci so v minulih letih

tih uspešno sodelovali v raznih akcijah, kot so izkopji jarkov za cestno razsvetlavo, delo na letnem kopalnišču, planiranju zemlje na taborniškem prostoru ter še in še (bilo bi seveda ob večji aktivnosti nas vseh tega še mnogo več), o čemer najboljši zgovorno dokazujejo rezultati, čeprav jih nekateri negirajo in niso mnenja, da smo si največ ustvarili sami s svojim delom, prispevki ali v kakršnikoli drugi obliki.

Tudi letošnji krajevni praznik bomo proslavili z novo delovno zmago, saj bomo odprli novo pošto v samem naselju, ki bo imela tudi avtomatsko telefonsko centralo (o tem ste lahko mnogo več prebrali v eni izmed številč TEDNIKA) — za katero smo prav tako krajanj dali svoj prispevek. Otvoritev pošte, ki bo tako predana svojemu namenu bo prav na jubilejni 10. krajevni praznik krajevnih skupnosti Kidričevo. O vseh teh pripravah in poteku samega praznovanja krajevnega praznika je na zadnji seji predsedstva krajevnih konferenc SZDL Kidričevo prisotne seznanil predsednik sveta KS Kidričevo tov. Miro KOVAČ, ki je

poudaril velik uspeh krajevnih skupnosti oziroma občanov KS ob novi pomembni pridobitvi nove pošte z avtomatsko telefonsko centralo, katere število priključkov se bo v nadaljnjem obdobju še dopolnjevalo. Pozval je vse krajanje, da (če bo seveda to dovoljevalo vreme) pomagajo pri ureditvi okolja, v kar bi se seveda naj aktivno vključila SZDL, mladina, taborniki — skratka vsi stanovanjci naselja in krajanj KS Kidričevo, ki si želijo tako še bolj lepšati svoj kraj.

Prav tako se bodo ves mesec april vrstile razne kulturne in športne prireditve, da bi tako zares na najbolj dostojen način proslavili jubilejni krajevni praznik in se tako tudi najbolj odločili vsemu tistemu, za kar se je vse svoje življenje neumorno boril pokojni Boris KIDRIČ, čigar ime moramo izgovarjati samo z globokim spoštovanjem in zahvalnostjo za vse, kar je storil za vse nas, ki še vedno uživamo sadove in pridobitve, za katere je živel in delal do zadnjega diha, pa je zato naša obveza še toliko večja. Prav tako pa so tudi sklenili, da bi krajevni praznik proslavili še bolj dostojno s tem,

da bi ob tej priložnosti proslave oz. prireditve podelili bronasta odličja OF posameznikom in društvom ali organizacijam, ki so se najbolj angažirale pri nadaljnji krepitvi krajevnih samouprave in dali mnogo za to, da bi bila krajevna skupnost Kidričevo v bodoče nositeljica in iniciatorica mnogih akcij, ne le v svoji KS, ampak bi naj bila vzor tudi ostalim v naši občini.

Ob 10. jubilejnim krajevnem prazniku vsem občanom KS Kidričevo mnogo nadaljnjih uspehov pri njihovem vsakdanjem delu za utrditev naše socialistične samoupravne Jugoslavije.

France MEŠKO

KRAJEVNEM PRAZNIKU
VSEM OBČANOM
KS KIDRIČEVO
MNOGO NADALJNIH
USPEHOV PRI NJIHOVEM
VSAKDANJEM DELU
ZA UTRDITEV
NAŠE SOCIALISTIČNE
SAMOUPRAVNE
JUGOSLAVIJE!

Zbor združenega dela opravičil družbena pričakovanja

URESNIČEVANJE DELEGATSKEGA SISTEMA SKUPŠČINE OBČINE PTUJ V MANDATNEM OBDOBJU 1978—1982 V ZBORU ZDRUŽENEGA DELA

Zbor združenega dela Skupščine občine Ptuj ima 55 delegatskih mest, v katerih delegati izražajo voljo in hotenja preko 16.000 zaposlenih delavcev v občini Ptuj.

V iztekajočem se mandatnem obdobju je zbor zasedal na 46. sejah. Na 27. seji zbora, ki je bila skupaj z zborom krajevnih skupnosti in družbenopolitičnim zborom občinske skupščine, je bila na dnevnem redu tudi točka o uresničitvi delegatskega sistema in delegatskih odnosov. K podanemu poročilu in na osnovi razprav so bila na omenjeni seji sprejeta stališča, ugotovitve in usmeritve, ki bi naj bila osnova za nadaljnje družbenopolitično in samoupravno akcijo za razreševanje vprašanj po poti učinkovitejšega delovanja delegatskega sistema.

Uspešnost dela zbora združenega dela občinske skupščine je pogojena z objektivnimi in subjektivnimi dejavniki, med katerimi so zlasti ugotovitve, da je uspešnost poslovanja temeljnih delegacij odvisna od njene povezanosti z delavci in z družbenopolitičnimi organizacijami ter samoupravnimi organi v združenem delu, od pripravljenosti in de-

janskega sodelovanja strokovnih služb in poslovnih organov z delegacijami, od sodelovanja delegacij za urejanje zadev skupnega pomena in interesa, do dela konference delegacij ter od vsebinske priprave gradiv oz. uspešnosti posluha in pripravljenosti pripravljalcev oz. predlagateljev gradiv po podanih pripombah delegatov oz. razprav v zboru.

O povezanosti delegacij z delavskimi sveti oz. drugimi ustreznimi organi upravljanja v združenem delu, ki bi praktično bila najučinkovitejše sredstvo za izvrševanje pravic in odgovornosti delavcev, ki jih imajo kot nosilci družbenega samoupravljanja in oblasti, ne moremo biti povsem zadovoljni. Ta povezanost je še vedno slaba in delavci oz. organi upravljanja se premalo poslužujejo svojih delegacij kot sredstev svojega vplivanja pri reševanju ekonomskih in drugih vprašanj, s katerimi se srečujemo. S takšnim odnosom, ki je največkrat tudi posledica nerazumevanja delegacij kot bistvena sestavina samoupravnega odločanja, pa tudi podjetniške miselnosti, ob tem pa tudi neustrezna dela družbenopolitičnih organizacij v združenem delu, se v bistvu odpovedujejo dejanskim možnostim uveljavljanja svojih interesov pri sprejemanju družbenih odločitev.

S tem pa se uveljavljajo vzpo-

redne poti razreševanja vprašanj in interesov združenega dela, ki vsebinsko ne bogatijo uresničevanja samoupravnega delegatskega odločanja.

Eden od pokazateljev aktivnosti delegacij je vsekakor število in vsebina razprav delegatov na zasedanju zbora. Vsebinska razprava pa je največkrat odvisna v veliki meri od subjektivne angažiranosti vodje delegacije oz. vodje konference delegacij, zlasti pa angažiranosti samoupravnih organov in DPO v združenem delu. Zamenljivost delegatov je bila razen redkih izjem zadovoljiva in se je tako bistveno razširil krog delovnih ljudi, ki so neposredno sodelovali pri sprejemanju odločitev.

Najpogostejše pripombe, ki so v mandatnem obdobju bile dane h gradivu za posamezne sklice sej zbora so zlasti v tem, da je potrebno zagotoviti kvalitetnejši sistem informiranja s poljudnimi in strnjnimi povzetki vsebine predlaganih gradiv za točke dnevnega reda, zlasti pa naj predlagatelji gradiv v pripravi osnutkov aktov pripravijo več variantnih možnosti. Sam zbor se preveč uveljavlja kot oblastni organ za sprejemanje odločitev, sklepov in drugih občinskih aktov, vse premalo pa kot mesto medsebojnega dogovarjanja in sporazumevanja delegatov v pomembnih družbenih vprašanjih na katere

združeno delo zadeva v procesih proizvodnje.

Iz delegatske baze je prihajalo do maloštevilnih pobud za razreševanje vprašanj, ki so pomembna za delo zbora združenega dela. Postavljena delegatska vprašanja so bila vsaj na začetku mandata bolj ali manj odraz, razmišljanj posameznih delegatov, ker niso izhajala in bila usklajena s podobami in predlogi drugih delegacij. Temeljna značilnost takih vprašanj oz. predlogov, je bila v tem, da so se nanašala na reševanje zadev, ki sicer niso v pristojnosti tega zbora, pač pa so odraz problemov, s katerimi se delegati srečujejo ali jih čutijo v kraju bivanja. Le redko pa so bila postavljena vprašanja, ki zadevajo področje gospodarstva.

V iztekajočem se mandatnem obdobju je zbor obravnaval povprečno 16 točk dnevnega reda. Zbor je zasedal v povprečju s 79,5 % udeležbo delegatov in problemov s sklepčnostjo ni bilo.

Kljub nekaterim težavam, ki so se pojavljale kot sestavni del razvijajočega se sistema delegatskega odločanja po delegatih, ki jih delovni ljudje delegirajo v zbor, pa je zbor opravičil družbena pričakovanja in potrdil sposobnost za razreševanje vseh zahtevanih vprašanj združenega dela in širših družbenih vprašanj.

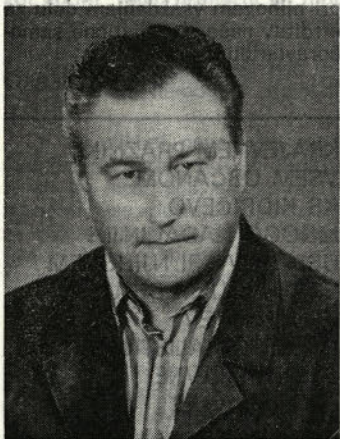
Ivana Banič-Kranjčič, dipl. ing.

Iznajditeljstvo

INVENTIVNI PREDLOG ŠT. 9

Inventivni predlog »PREDLOG IDEJNEGA PROJEKTA NAPRAVE ZA ZLAGANJE IN VEZANJE HLEBČKOV ZA 5-KG LIVNI STROJ« je prijavil inovator Rajko TOPOLOVEC, mat. št. 2256, organizator iz TOZD Predelava aluminija že februarja 1974.

V TOZD Predelava aluminija so se za realizacijo predloga odločili šele v oktobru 1980, in sicer za tisti del, ki obravnava hlajenje 5-kg hlebčkov. Delavski svet je predlog potrdil na svoji seji dne 16. 6. 1981.

Rajko Topolovec

V TOZD Predelava aluminija so se na podlagi izkušenj s prejšnjo varianto hladilnika odločili za rekonstrukcijo hladilnika v smislu ideje tov. Topolovca. Hladilnik ima vodno korito in prho za hlajenje vročih hlebčkov, ki prosto padajo na transportne verige. Na izstopu iz hladilnika je potrebno ohlajene hlebčke ročno zlagati na palete. Zlaganje na palete vršita dva delavca. Paleto drži viličar na višini, primernejši za normalno delo. Zložen vez na paleti odpelje viličar do skladišča, kjer postavi vez na podest, popoldan in ponoči pa se odlagajo vezi v livarni na odlagalni prostor.

Po prejšnjem načinu dela sta bila na koncu livnega stroja dva delavca, ki sta urejala padanje hlebčkov na železno paleto. Hlebčki so bili vroči do 400°C in zato je bilo delo predvsem v poletnih mesecih zelo naporno. Z elektrovozičkom je bilo treba železne palete s hlebčki postaviti na odlagalni prostor v livarni, kjer so se hladili. Ohlajene so potem transportirali z elektrovozičkom do dvizne mize, nato pa z drugim vozičkom v skladišče. Nato se je izvršilo zlaganje hlebčkov v veze in povratni transport železnih palet v livarno. Zlaganje hlebčkov so običajno opravljali delavci iz TOZD Promet.

Glavna prednost hladilnika je, da je omogočil organizacijske spremembe in zmanjšanje transporta v livarni. Zmanjšanje transporta je prineslo zmanjšanje zaposlitve enega voznika elektrovozička v skladišču in v livarni zmanjšanje dela pri ma-

nipulaciji z odlaganjem in predstavljanjem vročih hlebčkov.

Komisija za inventivno dejavnost je predlagala delavskemu svetu TOZD Predelava aluminija, naj prizna avtorju odškodnino za tri leta koriščenja inventivnega predloga, in sicer za čas od 1. 10. 1980 do 30. 9. 1983. Odškodnina za čas od 1. 10. 1980 — 31. 12. 1980 je bila izračunana na osnovi prihranka, ki ga predstavlja prihranek na delovnem času 0,25 ure na tono proizvedenih livarskih zlitin, pri čemer se upošteva vrednost ure transportne skupine v TOZD Promet za obračun inovacij in korekcijski faktor 0,7. Prihranek za tri mesece leta 1980 je znašal 98.129,50 din, osnova za izračun odškodnine se je povečala za 5% po čl. 55 »SS o inovacijah«, ker predlog vsebuje tudi elemente varstva pri delu. Odškodnina za 3 mesece leta 1980 pa je znašala 10.020,00 din.

Delavski svet TOZD Predelava aluminija je tak predlog potrdil. Služba za inventivno dejavnost je na podlagi tega sklepa pripravila pogodbo o odškodnini za tehnično izboljšavo, do podpisa pogodbe pa ni prišlo, ker je v tem času začel veljati novi Zakon o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja, ki v 166. členu določa, da gre avtorju tehnične izboljšave posebno plačilo za uporabo tehnične izboljšave, odvisno od tega, koliko taka izboljšava prispeva k povečanju dohodka ali zmanjšanju stroškov oz. izgub v organizaciji združenega dela, ki jo uporablja. To plačilo mu gre za čas njene uporabe, največ pa za 5 let od začetka uporabe.

Na podlagi tega določila je avtor odklonil podpis pogodbe, ki bi določala odškodnino le za 3 leta uporabljanja njegovega predloga in zahteval od delavskega sveta TOZD Predelava aluminija, da mu prizna, v skladu z zakonom, pravico do odškodnine za 5 let uporabljanja njegovega predloga.

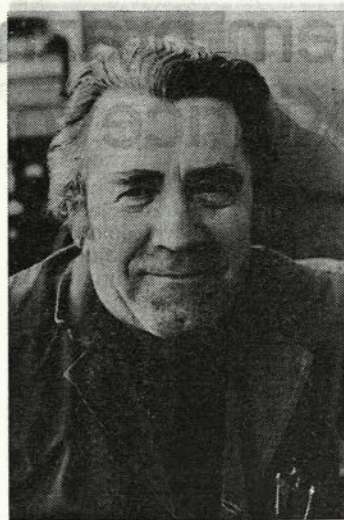
Njegovemu zahtevku je delavski svet ugodil. Koristi iz inv. predloga bomo spremljali pet let in na podlagi koristi bomo avtorju vsako leto po zaključnem računu izračunali ustrezno odškodnino.

Tovariš Topolovec je v delovni organizaciji zaposlen že 25 let. Do sedaj se je med inovatorje vpisal dvakrat. Želim mu, da bi v prihodnje njegove zamisli naletele na več razumevanja!

Inventivni predlog št. 119 —

»DODATNA ZAŠČITA INDUKCIJSKIH PEČI« je prijavil inovator Janko PAL, mat. št. 271, VKV električar iz TOZD Vzdrževanje že aprila 1978.

Pogosto se je namreč dogajalo, da je na indukcijskih pečeh prebijala talina pahalno maso od vertikalnih grelnih kanalov do tuljav. Posledice takega preboja so lahko zelo velike. Tekoči aluminij zalije hladilne odprtine, u-

Janko Pal

niči izolacijo tuljave, zaradi tega nastane kratak stik med tuljavo in ohišjem, električni tok uniči tuljavo, prežge hladilni plašč, luknja se s tem poveča in aluminij zalije celo notranjost induktorja. Škoda je zelo velika, posebno še, če pride zaradi tega do požara.

Z zaščito tuljav pred prebojem, ki jo je predlagal avtor, se nastala škoda občutno zmanjša. Tekoči aluminij, ki prebije pahalno maso, doseže zaščitno pločevino in povzroči takojšen izklop peči, če je nekje talina spojena z ohišjem, bo spoj z ohišjem nastal, ko bo aluminij prežgal zaščitno pločevino in se spojil s

hladilnim plaščem, ki je vezan z ohišjem. Na ta način se prepreči, da bi električni tok razdeljal tuljavo in tudi pospešil zalivanje induktorja s tekočim aluminijem.

Predlog je bil realiziran leta 1980, in sicer je bila izvedena zaščita na šestih induktorjih in izvedena signalizacija na eni indukcijski peči. V dveh letih pred realizacijo predloga je bilo porabljenih šest tuljav za 6-tonsko indukcijsko peč in 3 tuljave za 12-tonsko indukcijsko peč zaradi preboja aluminija. V letu 1980 — po realizaciji predloga, ni bila uničena nobena tuljava zaradi preboja aluminija.

Na podlagi podatkov je komisija za inventivno dejavnost predlagala delavskemu svetu TOZD Predelava aluminija, da se za leto 1980 izplača avtorju odškodnina za uporabo predloga v znesku 10.002,90 din, za naslednja leta uporabe inventivnega predloga (korist bomo v skladu s 166. čl. Zakona o varstvu izumov, tehničnih izboljšav in znakov razlikovanja spremljali 5 let), pa se pri izračunu koristi upošteva dejansko število preprečitev preboja aluminija. Delavski svet TOZD Predelava je tak predlog potrdil.

Tovariš Pal je v TGA zaposlen polnih 32 let. Med inovatorje se je doslej vpisal že 4-krat, trije inventivni predlogi so se izkazali za koristne, gotovo bo koristen tudi četrti in vsi naslednji, ki jih od tov. Pala še pričakujemo! C. P.

Iznajditeljstvo drugod

V prvi knjigi Slovarja slovenskega knjižnega jezika piše na 160. strani pri geslu boeing, da pomeni »reakcijsko potniško letalo ameriške tovarne Boeing«. Po svetu je ime Boeing zaslovelo šele v drugi svetovni vojni, ko je skoraj 13.000 Boeingovih »letečih trdnjav« B-17 in več kot 3000 njegovih »super trdnjav« B-29 pomagalo razbijati sile osi.

Dandanes je Boeing finančno najmočnejša družba, ki se ukvarja z gradnjo letal. Najmočnejša v ZDA in najbrž tudi na vsem svetu. Leta 1980 je bila z nekaj manj kot 9,5 milijardami dolarjev prihodkov na 30. mestu v ameriški industriji, z dobičkom nekaj nad 600 milijonov dolarjev pa na 29. mestu.

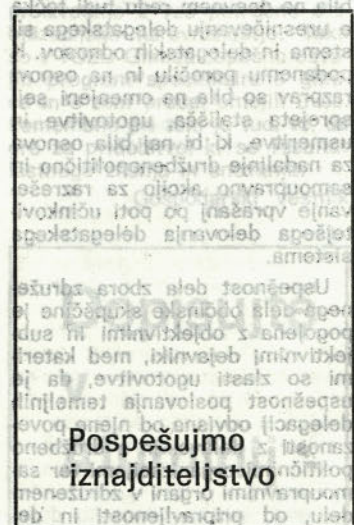
Težko je podrobno opisati današnje konstrukcijske prijeme, po katerih nastajajo sodobna letala, da bi bila čimboljša, vendar je eden posebno vreden omembe, ker je skrajno nenavaden. Vedno se bje bitka za težo letala, ki naj bi bila čim bliže načrtovani, nikakor pa ne večja. Pri 757 so hoteli zmanjšati celo načrtovano težo praznega letala in so zato med vse delavce, ki se ukvarjajo z gradnjo tega prototipa, poslali razpis, naj po lastnem preudarku poskušajo predlagati zmanjšanje teže pri vseh sto tisočih koščkih, ki sestavljajo takšno letalo.

Konstruktorji so dobili nič manj kot 5200 predlogov in jih med njimi okoli 1000 ocenili kot

vredne za uresničevanje in jih ustrezno plačali. Najmanjši med njimi je sicer prihranil pri težji le 57 gramov, največji pa kar 77 kilogramov. No, vseh skupaj je bilo za 680 kilogramov in za toliko bo odslej 757 lažji od načrtovanj, kar pomeni pri enem samem letalu in njegovi običajni izkoriščenosti prihranek 85 ton goriva na leto.

Malce nenavaden konstrukcijski prijem za čas računalnikov, vendar zelo učinkovit.

(povzeto po sobotni prilogi DELA od 9. 1. 1982)

Pospešujemo iznajditeljstvo

Kako smo poslovali?

Iz tabele I in II je razvidno, kako smo poslovali v mesecu februarju. Kolona indeks v tabeli I prikazuje odnos dosežene proizvodnje tekočega leta v primerjavi s proizvodnjo v istem obdobju preteklega leta in odnos dosežene proizvodnje v primerjavi z osnutkom letnega plana poslovanja za leto 1982.

I. Dinamika proizvodnje — indeksi fizičnega obsega

TOZD / PROIZVOD	Enota mere	OSNUTEK LET. PLANA			DOSEŽENO			INDEKS			
		1981			1982			7:5	8:6	7:3	8:4
		II.	I.-II.	II.	I.-II.	II.	I.-II.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
TOZD TOVARNA GLINICE											
Al hidrat Al 203	t	8.876	18.190	7.609	15.657	8.321	17.636	109	113	94	97
Kalcinirana glinica	t	8.012	16.882	8.472	18.053	8.770	17.835	104	99	109	106
Prodani hidrat	t	595	1.255	1.048	1.776	332	592	32	33	56	47
Skupaj (kalc. glin. + pr. hydr.)	t	8.607	18.137	9.520	19.829	9.102	18.427	96	93	106	102
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA											
Elektrolit. Al — hala A	t	1.536	3.237	1.582	3.294	1.598	3.373	101	102	104	104
Elektrolit. Al — hala B	t	1.910	4.024	1.945	4.106	1.949	4.118	100	100	102	102
Anodna masa	t	2.184	4.368	1.916	3.659	1.879	4.107	98	112	86	94
TOZD PREDELAVA ALUMINIJA											
Al žica	t	383	508	—	—	363	506	—	—	95	100
Al trak — široki	t	250	350	—	—	238	337	—	—	95	96
Al trak — ozki	t	—	—	—	—	10	10	—	—	—	—
Al formati	t	1.272	3.156	1.923	3.998	2.318	4.639	121	116	182	147
Zlitine: — gnetne	t	667	1.406	1.923	1.014	468	971	87	96	70	69
Zlitine: — livarske	t	1.128	2.376	1.152	2.586	279	1.263	24	49	25	53
Predzlitine — lastne	t	92	197	83	164	46	111	55	68	50	56
Predzlitine — za rodajo	t	—	—	5	17	5	24	100	141	—	—
Drogi za kline	t	8	18	15	24	12	30	80	125	150	167
Stikala	t	1	1	—	—	6	6	—	—	600	600
LIVARNA SKUPAJ											
Pretapljanje Al	t	3.801	8.012	3.715	7.803	3.745	7.897	101	101	99	99
	t	115	242	—	—	612	751	—	—	532	310

II. Pregled porabljenih najvažnejših surovin na enoto proizvoda

TOZD / SUROVINE	Enota mere	Osnutek let. plana poslov. 1982	DOSEŽENO		INDEKS	
			Januar 1982	4:3		
1	2	3	4	5	5	
TOZD TOVARNA GLINICE						
Al hidrat — Al 203						
— Boksit	t	2.704	2.499	2.577	92	95
— NaOH — 100 %	t	0,10922	0,10867	0,11637	99	107
— Para	t	4,450	4,65076	4,67600	105	105
— El. energija	kWh	326,182	346,233	345,216	106	106
— Žgano apno	t	0,042	0,04424	0,03320	105	79
Kalcinirana glinica						
— tekoče gorivo	t	0,12205	0,11924	0,12267	98	101
— para	t	0,04261	0,04561	0,04485	107	105
— Al fluorid	t	0,00026	0,00018	0,00020	69	77
— El. energija	kWh	33,894	33,8937	30,0856	100	89
TOZD PROIZVODNJA ALUMINIJA						
Elektrolit. Al — hala A						
— Glinica	t	1,920	1,91967	1,91988	100	100
— Anodna masa	t	0,585	0,58241	0,58279	100	100
— Kriolit	t	0,035	0,03502	0,03491	100	100
— Al fluorid	t	0,035	0,03408	0,03453	97	99
— El. energija	kWh	18,037	17,619	17,621	98	98
Elektrolit. Al — hala B						
— Glinica	t	1,920	1,92002	1,91995	100	100
— Anodna masa	t	0,570	0,56973	0,56915	100	100
— Kriolit	t	0,035	0,039473	0,03833	113	110
— Al fluorid	t	0,035	0,03016	0,03075	86	88
— El. energija	kWh	17,357	17,161	17,147	99	99
Anodna masa						
— Petrolkoks	t	0,67165	0,67515	0,67698	101	101
— Katranska smola	t	0,338015	0,33452	0,33269	99	98
— Mazut	t	0,0048	0,00612	0,00492	127	102
— El. energija	kWh	150	124	133	83	89
* programiran normativ						

TOZD Tovarna glinice

V mesecu februarju smo proizvedli 8.321 ton Al hidrata Al 203, kar je za 555 ton manj kot je v osnutku letnega plana (indeks 109.) V prvih dveh mesecih znaša proizvodnja Al hidrata Al 17.636 ton in je za 554 ton manjša od planirane oz. 3 % in 1.979 ton večja od lanskega leta (indeks 113).

Proizvodnja kalcinirane glinice je v februarju 8.770 ton in je za 758 ton oz. 9 % večja od planirane in 298 ton večja kot isti mesec lanskega leta (indeks 104).

Skupna proizvodnja kalcinirane glinice in prodani hidrat) znaša v februarju 9.102 ton in presega planirano za 495 ton (indeks 106). V prvih dveh mesecih pa znaša proizvodnja 18.427 ton, kar je 290 ton več kot v osnutku letnega plana (indeks 102) in 1.402 ton manj kot v istem obdobju lanskega leta (indeks 93).

Iz tabele II je razvidno, da je pri proizvodnji Al hidrata Al 203 vl. in II. mesecu večja poraba NaOH — 100 % (indeks 107), pare (indeks 105) in električne energije (indeks 106), boksita je porabljeno 95 % in žganega apna 79 %.

Pri proizvodnji kalcinirane glinice pa smo v prvih dveh mesecih porabili več mazuta (indeks 101) in pare (indeks 105), poraba Al fluorida je 77 %, električne energije pa smo porabili 89 %.

TOZD Proizvodnja aluminija

Proizvodnja elektrolitskega Al v hali A znaša v februarju 1.598 ton, kar je za 62 ton več kot smo predvidevali (indeks 104), glede na lansko proizvodnjo v februarju pa je večja za 16 ton (indeks 101). V prvih dveh mesecih smo proizvedli 3.373 ton, to je za 136 ton več kot smo planirali oz. 4 % in 79 ton več kot v istem obdobju lanskega leta oz. 2 %.

V elektrolizi B smo proizvedli 1.949 ton elektrolitskega Al in s tem preseglj planirano proizvodnjo za 39 ton (indeks 102). Proizvodnja v prvem in drugem mesecu znaša 4.118 ton in je večja od predvidene za 94 ton oz. 2 % in enaka lanski proizvodnji. Proizvodnja obeh elektroliz je v februarju 3.547 ton in je za 101 ton večja kot v osnutku letnega plana poslovanja.

Poraba surovin v hali A je v prvih dveh mesecih enaka predvideni pri glinici, anodni masi in kriolitu, Al fluoridu je porabljeno 99 % in električne energije 98 %.

V hali B je prekoračena samo poraba kriolita (indeks 110), glinice in anodne mase je porabljeno enako kot smo predvideli Al fluorida je porabljeno samo 88 %, električne energije pa 99 %.

Proizvodnja anodne mase znaša v februarju 1.879 ton, kar pomeni, da je za 305 ton manjša kot v osnutku letnega plana po-

(Nadaljevanje na 8. strani)

Akcije na področju družbenega standarda v TGA Kidričevo

Spet je prišla v naše življenje pomlad. Po dolgih zimskih dnevih, prinaša radost in veselje. Mislimo na polja, ki jih je potrebno obdelati, mislimo na razne druge akcije v prebujajoči se naravi. Razmišljamo že o poletnih dneh, o letnem dopustu... In kako bodo delavci Tovarne glinice in aluminija letos preživeli svoj letni dopust? Možnosti so različne.

Največje zanimanje je za letovanje v lastnem počitniškem domu v Crikvenici. Počitniški dom v Crikvenici je izredno priljubljen zaradi svoje lege ob sami obali in naravnih lepot mesta Crikvenice. Trenutna kapaciteta doma je 47 ležišč in zdaleč ne zadovoljuje želj vseh tistih, ki bi radi letovali v Crikvenici. Zaradi tega je bila v letu 1981, na pobudo delavskega sveta TGA, formirana komisija za ureditev počitniškega doma v Crikvenici v sestavi:

1. Krajnc Franc, predsednik
2. Obrán Ivan, član
3. Srečkovič Borut, član
4. Korošec Franc, predstavnik sindikata

Naloga komisije: ogled počitniškega doma, priprava konkretnih predlogov za adaptacijo in razširitev zmogljivosti. Komisija je z delom začela oktobra in do sedaj opravila vse načrtane naloge za to obdobje. Program komisije, ki ga je potrdil odbor za gospodarjenje TGA, je sestavljen iz dveh faz. V prvi fazi je potrebno narediti naslednje:

Kompletno urediti vilo Lado, zamenjati pohištvo in inventar, urediti električno inštalacijo, zamenjati poškodovano sanitarno opremo in usposobiti vodovodno napeljavo, urediti kopalnico v I. nadstropju, usposobiti kletne prostore za nastanitev osea doma, opleskati prostore, izvršiti nadgradnjo nad jedilnico, začeti pripravljala dela za razširitev vile Aluminij.

Sindikát se angažira za prostovoljno akcijo ureditve okolja. V drugi fazi sledi izvedba adaptacije in razširitve vile Aluminij, izvedba ogrevanja doma.

Na tak način bo možno prenesti aktivno rekreacijo delavcev iz Poreča v Crikvenico.

Realizacija druge faze je predvidena koncem leta 1981 in v teku leta 1982.

V prvi fazi programa je narejeno naslednje:

Produkcija (indeks 86) in 37 ton manjša kot isti mesec preteklega leta (indeks 98). V prvih dveh mesecih letošnjega leta pa znaša proizvodnja 4.107 ton in je za 261 ton oz. 6 % manjša od planirane in 448 ton oz. 12 % večja od lanske proizvodnje.

Pri proizvodnji anodne mase smo v prvih dveh mesecih presegli porabo petrolkoksa (indeks 101) in mazuta (indeks 102), katarske smole je porabljeno 98 % in električne energije 89 %.

1. Dosežena je soglasnost Krajevne skupnosti v Crikvenici za nadgradnjo nad jedilnico in podaljšanje vile Aluminij. Na osnovi soglasja Krajevne skupnosti je Urbanistični zavod izdal svoje soglasje za gradnjo;

2. Narejeni so načrti;

3. Izločena so potrebna sredstva za adaptacijo.

Trenutno komisija čaka na gradbeno dovoljenje in se zanima za najbolj primerne izvajalce. Možno je, da bodo že v času pisanja te informacije, rešene tudi te akcije. Posebno priznanje gre tovarišu Krajncu glede realiziranih akcij, ki je dokazal, da je tudi nemogoče včasih mogoče.

4. V mesecu marcu je skupina delavcev iz TOZD Vzdrževanje zelo uspešno opravila v Crikvenici vsa načrtana dela in naloge s področja ureditve elektroinštalacij, vodovodnih inštalacij, popravila pregradnih sten in drugih gradbenih del, popravila električnih strojev in aparatov. Skupina je štela 10 ljudi, vodja skupine je bil tov. Ivan Obrán, Mislim, da je prav, če naštejemo vse tiste ki so v Crikvenici delali na navedenih delih in nalogah. To so: Obrán Ivan kot vodja skupine in član komisije za ureditev počitniškega doma v Crikvenici, Kmetec Maks, Kovačec Jože, Bobnarič Stanko, Gojkošek Lojz, Lubej Janez, Verlak Bojan, Štumberger Bojan, Ivanuš Anton, Premužič Maks. Skupina je delala cele dneve, vsi so delali vse, po potrebi, ne glede na poklice. Rezultati te akcije so neverjetno dobri in vredni priznanja. Posebno priznanje gre tov. Ivanu Obránu. Skupina iz TOZD Vzdrževanje je dokazala, da je sposobna narediti še dosti več kot mislimo, da je možno. V imenu vseh tistih, ki imajo radi naš počitniški dom v Crikvenici, posebno priznanje vsem zgoraj naštetim!

Trenutno še teče akcija za aktiviranje kuhinje v Crikvenici. Najeto je okrog 30 privatnih ležišč v neposredni bližini doma. Prehrana bo skupna v domu.

Počasi se bližamo letos zastavljenemu cilju. Rezultat vseh navedenih akcij: zaposleni v TGA se bodo zares spočili in v prijetnem vzdušju preživeli letni dopust.

Razen v počitniškem domu v Crikvenici, bodo naši delavci le-

tovali še v Červarju in Nerezinah ter ostalih krajih ob morju, ki jih ponujajo turistične agencije. Za tiste, ki bolj uživajo v gorah oz. hribih, obstaja možnost letovanja v domu pri Treh kraljih na Pohorju.

Poskrbljeno je tudi za vse tiste, ki bodo dopust preživeli v domačem kraju. Ti bodo lahko koristili usluge našega letnega

kopališča, ki bo odprto letos že od 15. maja.

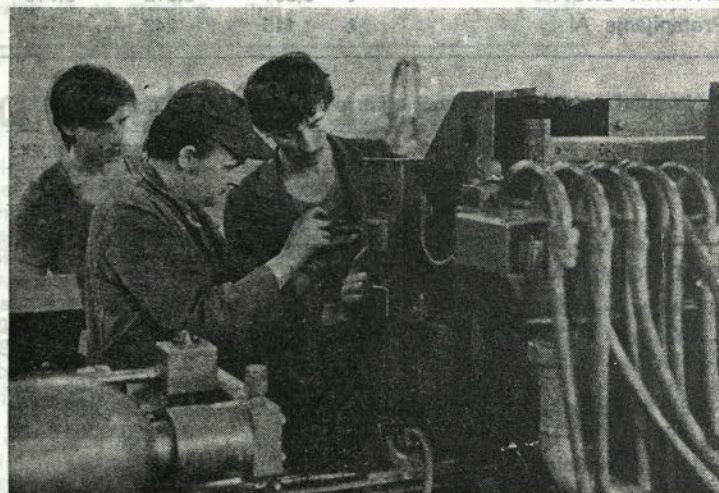
Posebna ugodnost za naše delavce, ki letujejo zunaj občine bivanja, je brezobrestno obročno plačevanje stroškov letovanja.

Vsem želim ugodne trenutke v času letnega odihala!

Antonija Krajnc

Napaka

Popravilo

Hidrant

Ugotavljanje zadržanosti z dela zaradi bolezni

Sodelavce obveščamo, da v skladu z določili Samoupravnega sporazuma o postopkih in načinih uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva (Ur. list SRS, št. 6/1981) in določil pogodbe o medsebojnih odnosih pri izvajanju zdravstvenega varstva za delavce TGA Kidričevo, sklenjene med TGA in Zdravstvenim centrom Ptuj, uresničujemo pravice do zdravstvenega varstva — ugotavljanje zadržanosti z dela zaradi bolezni v Zdravstvenem centru Ptuj, obratni ambulanti TGA Kidričevo. Delovni čas v obratni ambulanti TGA je od 6. do 14. ure, zdravnik pa ordinira vsak dan od 6.30 do 13.30 ure, po razporedu, ki velja za dopoldansko izmeno v TGA. Organizirana je tudi stalna dežurna služba za primer nujnega prve pomoči.

Delavec, ki se iz zdravstvenih razlogov ne čuti sposobnega za delo in želi obiskati zdravnika v zgoraj navedenem času, mora k zdravniku na začetku delovnega časa — do 9. ure s posebno propustnico, ki jo dobi pri svojem nadrejenem. To propustnico odda, z zdravstveno izkaznico v OA. Po končanem zdravstvenem pregledu delavca OA vpiše na propustnico uro končanega pregleda in podatke o eventualnem staležu.

Delavec, ki je naročen na kontrolni pregled v OA naj se zgleda s posebno propustnico pri zdravniku od 9. do 11. ure, kolikor mu ni bil s strani izrecno določen drugi čas.

Potrjeno propustnico vrne delavec v TOZD oz. sektor, kjer mu lahko le na osnovi potrjene propustnice evidentirajo čas prisotnosti oz. ure rednega dela.

Delavec, ki ne odda potrjene propustnice v TOZD oz. sektorju in mu ni bil priznan bolniški stalež, se odsotnost z dela zaradi nameravanega obiska zdravnika šteje za neopravičen izostanek z dela.

Po zaključku odsotnosti z dela zaradi bolezni, se mora delavec

javiti v TOZD oz. sektorju z zdravstveno izkaznico zaradi ugotovitve in ureditve bolniške.

Kolikor namerava delavec prekiniti odsotnost zaradi bolezni na lastno željo, lahko to stori le z dovoljenjem zdravnika OA, ki je pristojen za ugotavljanje zadržanosti z dela zaradi bolezni v smatra samovoljni nastop dela TGA. V nasprotnem primeru se kot kršitev delovne obveznosti zaradi neupoštevanja navodil zdravnika.

Če delavec zbolí zunaj kraja svojega prebivališča oz. zaposlitve in ne more do zdravnika v OA TGA, ugotavlja njegovo zdravstveno stanje zdravnik v najbližji zdravstveni organizaciji. Če pri tem zdravnik sodi, da na podlagi ugotovljenega zdravstvenega stanja delavca obstajajo razlogi za delavčevo začasno odsotnost z dela, mora delavec v roku treh dni obvestiti o tem zdravnika OA TGA. Le-ta na podlagi dokumentacije ali kasnejšega pregleda ugotovi upravičenost do delavčeve odsotnosti z dela zaradi bolezni.

Če temeljna organizacija zdrženega dela, sindikalna organizacija ali zdravnik OA TGA dvomi v navedene oz. v dokumentacijo, ki jo je pripravil zdravnik zunaj kraja delavčevega prebivališča ali zaposlitve lahko predlaga konziliju (zdravniški komisiji) v osnovni zdravstveni dejavnosti, da ugotovi dejansko stanje.

Zdravnik, ki dela v dispanzerju za varstvo žensk, ugotavlja zadržanost z dela za bolezni, ki so v zvezi z nosečnostjo, kot tudi za čas porodniškega dopusta.

Zdravnik, ki dela v pulmološkem dispanzerju, ki zdravi delavca, ugotavlja zadržanost z dela, če gre za pljučno obolenje.

Zdravnik, ki dela v dispanzerju ali v ambulanti za zdravstveno varstvo borcev NOV, ugotavlja zadržanost z dela, za delavce, ki imajo status borca NOV.

Zdravnik psihater v dispanzerju za mentalno higieno v osnovni zdravstveni dejavnosti lahko ugotavlja zadržanost z dela za delavce, ki jih zdravi.

Zdravnik-pediater ali zdravnik, ki dela v službi zdravstvenega varstva otrok in mladine osnovne zdravstvene dejavnosti na območju, kjer prebiva otrok, ugotavlja zadržanost z dela delavca zavoljo nege obolelega otroka, starega do 15 let, če delavec izjavi, da v njegovi družini ni drugih za nego sposobnih članov.

Vsi navedeni zdravniki izven OA TGA obvestijo o ugotovljeni zadržanosti z dela zdravnika OA TGA, ki ugotavlja začasno zadržanost z dela delavcem TGA. Ne glede na to, prosimo, da delavec, ki išče zdravniško pomoč pri navedenih zdravnikih izven OA TGA, o tem obvesti zdravnika OA v roku 3 dni. Kolikor tega ne stori sam, naj to stori svojec.

Posamezni zdravnik lahko ugotavlja zadržanost z dela najdlje do 30 dni za delavce TGA.

Če delavec ne soglaša z ugotovitvami posameznega zdravnika o zadržanosti z dela ali če njegova TOZD podvomi v pravilnost mnenja ali ugotovitve oz., če zdravnik, ki ugotavlja zadržanost z dela meni, da zdravstvenost z dela daljši čas, kot ga je no stanje delavca terja zadržanost z dela, ugotovljati zdravnik posameznik, ugotavlja njegovo zdravstveno stanje oz. zadržanost z dela konzilij v osnovni zdravstveni dejavnosti. V tem konziliju praviloma sodeluje zdravnik, ki zdravi delavca oziroma, ki ugotavlja zadržanost z dela in zdravnik specialist medicine dela.

Če delavec ne soglaša z ugotovitvami zdravnika posameznika, pošlje zdravnik konziliju vso zdravstveno dokumentacijo o bolezni delavca obenem s svojim mnenjem.

Hkrati z mnenjem o potrebni zadržanosti z dela delavca, poš-

lje zdravnik konziliju tudi vso zdravstveno dokumentacijo o bolezni delavca.

Konzilij lahko pregleda delavca, preden da izvid in mnenje, če je v zdravstveni dokumentaciji dovolj podatkov, lahko konzilij ugotavlja zdravstveno stanje in izreče svoje strokovno mnenje, ne da bi pregledal delavca.

Kadar TOZD, sindikat ali zdravnik OA dvomi v navedbe zdravnika izven OA TGA, lahko konzilij, preden izda izvid in mnenje zahteva, da zdravstvena organizacija oziroma zdravnik, ki je izdal potrdilo o zdravstvenem stanju, dopolni zdravstveno dokumentacijo. Konzilij da svoj izvid in mnenje ali samo mnenje zdravniku OA, če ga daje na zahtevo delavca ali če ne ugotovi potrebe o zadržanosti z dela za čas, ki ga predlaga zdravnik. Če konzilij ugotovi potrebo po nadaljnji zadržanosti z dela, seznanjati ugotovitvijo zdravnika OA, ki zdravi delavca.

Zdravnik OA, ki zdravi delavca, se ravna po ugotovitvah konzilija o delovni nezmožnosti. Po izteku dobe časne nezmožnosti zdravnik ugotovi delavčevo delovno sposobnost ali pa vnapot napoti delavca na konzilij.

Če se delavec ne strinja z mnenjem zdravnika, mora zdravstvena organizacija zagotoviti, da konzilij izreče svoje mnenje v 3 dneh.

Konzilij napoti delavca na invalidsko komisijo, če od nadaljevanja zdravljenja ni mogoče pričakovati, da bi se delavcu vrnila zmožnost za delo najkasneje pa po enem letu nepretrgane zadržanosti z dela oz. dela s skrajšanim delovnim časom.

Vsi TOZD in sektorji, ki še niso uvedli propustnic za obisk zdravnika v OA TGA, so to dolžni storiti takoj, zaradi enotne evidencije prisotnosti na delu v TGA.

To navodilo začne veljati s 1. aprilom 1982.

Obratna ambulanta

Ustrezna filtracija - čisto okolje

Kaj bi pomenila nova filtracija dimnih plinov v kotlarni TGA za naselje Kidričevo in bližnjo okolico, ni potrebno posebej poudarjati.

Ali se res lahko Kidričevo znebi črnih sač, ki mu jih prinašajo dimni plini iz velikana dravskega polja. Z toplifikacijo naselja in filtracijo dimnih plinov v kotlarni TGA vse kaže, da se bo. To bi bil velik prispevek za zaščito okolja in izboljševanje čistote zraka. O tem bi verjetno najboljši neposredno, največ zvedeli od sektorja za investicije TGA. Za to v imenu vseh zainteresiranih prosim, da podajo informacijo v časopis Aluminij, ki bi bila zanimiva za vse zaposlene v TGA, še bolj pa za vse stalnovalce naselja Kidričevo.

V informaciji bi bilo zanimivo slišati, kako napreduje investicija za novi visokotlačni kotel, od katerega je odvisna tudi toplifikacija Kidričevega.

Z ozirom na to, da mora vsak na novo zgrajeni kotel imeti urejeno filtracijo dimnih plinov po sedaj veljavnih predpisih, me zanima, ali imamo namen in sredstva za ureditev filtracije dimnih plinov tudi že pri dveh obstoječih kotlih.

Velika škoda bi bila, če ne bi problema kompleksno rešili, in če bi se odločili za navidezno bolj ugodno rešitev, obenem pa pozabili na čisto in zdravo okolje in na tri tisoč ljudi, ki živijo v bližnji okolici.

Ali je res, da je potreben novi dodaten kovinski dimnik visok

do 100 metrov in kakšen bo njegov prispevek k dodatni onesnažitvi okolja?

Ali se je delovna organizacija že odločila za izbor filtrov, ki so verjetno sorazmerno dragi, toda ne tako dragi, da jih ne bi mogli plačati. Bojim se, da ne bi zopet, kot neštetokrat, zmagala navidezno bolj ugodna varianta oziroma, da bomo ugodilj zakon in uredili filtracijo dimnih plinov samo za novi kotel, stara dva pa bi še naprej onesnaževala okolje. To se ne bi smelo zgoditi.

O tem bi morali odločati vsi, ki imamo pravico do tega, in vsi, ki smo neposredno za to zainteresirani in prizadeti. Ne bi bilo dobro, če bi o tem odločali samo tisti, ki so po svojih delovnih dolžnostih za to zadolženi,

ker nihče od njih ni neposredno prizadet ali z drugimi besedami povedano, ne živi v Kidričevem ali bližnji okolici.

Istočasno pa predlagam tistim, ki bodo odločali o navedenem problemu, da se spomnijo na ČISTO IN ZDRAVO OKOLJE ter ovzrejo moje dvome.

Rajko M.

Članke za naslednjo številko Aluminija pošljite do 10. aprila

Zakaj so izumrli dinozavri

To vprašanje so si zastavljale mnoge generacije radovednežev, dokler arheologom, biologom in sploh vsem, ki so se kakorkoli ukvarjali z razvojem živih bitij v preteklosti, ni uspelo najti ustreznega odgovora. Vzrok za izginutje teh ogromnih živali niso bili zunanji vplivi (npr. ledena doba, kot so trdili nekateri), temveč je bil vzrok v njih samih: postali so **preveliki, preokorni in nesposobni prilagajanja** spreminjajočemu se okolju. S svojim razumom (ki ni bil niti približno sorazmeren z ogromno telesno maso) jim med propadom verjetno ni uspelo ugotoviti, da so enostavno **nesposobni za razvoj, nesposobni za nadaljni obstoj**.

In kakšno vezo imajo dinozavri (pa še mrtvi!) z »Aluminijem« oz. z našo delovno organizacijo. Na prvi pogled res nobene, toda če le malo premislimo (upam, da je tega večina med nami, za razliko od ubogih dinozavrov, sposobna!), vidimo cel kup neverjetnih in neprijetnih podobnosti.

Če izhajamo iz dejstva, da je tudi delovna organizacija v svojem bistvu **živa tvorba** (saj so bolj ali manj živi ljudje osnova, predpogoj za njeno delovanje!), potem tudi za njo veljajo osnovni principi evolucije življenja, ki se prične z rojstvom in konča s smrtjo.

In kje so torej prej omenjene podobnosti? Veliki sicer nismo (razen v glavah nekaterih, ki na ta način uživajo v svoji lastni »veličini«!), smo pa zato več kot **okorni, neprilagodljivi, nesposobni** soočanja s spreminjajočim se okoljem, v katerem delamo, itd. Po vseh znanih zakonih evolucije življenja takšno stanje vodi v eno samo smer: v počasno, zato pa toliko bolj sigurno propadanje.

Za začetek pogledimo, kako problem lastnega razvoja (s tem za tudi obstoja) rešujejo (bolj ali manj dosledno in uspešno!) tiste delovne organizacije, ki

so pravočasno spoznale njegov pomen.

Bistven moment je vsekakor spoznanje, da napredek in obstoj nista mogoča, ne da bi se **stalno prilagajali** spreminjajočim se razmeram okrog nas. Samo tam, kjer to spoznanje pogojuje osnovno obnašanje vseh zaposlenih, še posebej pa odgovornih vodilnih delavcev, je mogoče pričakovati uspeh.

Drugi važen pogoj je vsekakor natančno **začrtana poslovna in — v njenem okviru — razvojna politika**. Prav v razmerah nenehnega spreminjanja okolja, v katerem živimo, je pomen prilagoditve, elastične razvojne politike več kot očiten. Togo vztrajanje na nekoč začrtani in s tem že »tradicionalni« poslovni politiki vsekakor ni dokaz toliko opevane »zvestobe« lastni delovni organizaciji, temveč dokaz nerazgledanosti in nesposobnosti.

Šele na osnovi izpolnitve teh dveh pogojev je možno pričeti z **organizacijo** upravljanja razvojno raziskovalne dejavnosti, z vključitvijo in usmerjanjem izkušenih in strokovnih kadrov. Ideja ali celo patent za razvoj novega proizvoda nista dovolj, saj gre za cel splet aktivnosti, ki je možen le na osnovi teamskega, ne pa individualnega dela. Kadri, zaposleni na tem področju, morajo imeti poleg izkušenj in strokovnega znanja tudi sposobnost komuniciranja in nagnjenost k teamskemu delu. Samo s tesnim sodelovanjem vseh strokovnih profilov (od marketinških do tehnično-tehnoloških funkcij), je možno vzpostaviti racionalen proces zbiranja, ocenjevanja in preverjanja idej, tehnološko-tehničnega razvoja, testiranja in končno proizvodnje nekega proizvoda.

To je samo nekaj osnovnih pogojev za uspešno funkcioniranje razvojne dejavnosti v neki sredini. Vse ostalo je podrejeno tem osnovnim principom.

In TGA? Vse naštetje se zdi v primeru TGA skoraj tako da-

leč kot doba, v kateri so živeli dinozavri. Razvojnega dela v TGA ni, soj so izničeni še tisti zametki, ki so nekoč že obstajali. Dejstvo, da smo pred kratkim realizirali nekaj novih proizvodnih programov, te trditve ne more omajati, saj gre za več ali manj slučajne in posrečene ideje, ki so bolj plod naključja, kot pa rezultatov usmerjenega razvojnega dela.

Kje so vzroki?

1. **v odporu, pogojenem s konzervativizmom**, katerega osnova sta neznanje in **nesposobnost** za odgovornejši način dela. Ta novi lastne samozaverovanosti in samozadovoljstva prepričujejo okolje, v katerem delajo, o absolutni pravilnosti trenutne »poslovne politike« in da ni možnosti za spreminjanje dane situacije (s tem pa tudi o lastni nedotakljivosti!)

2. **v borbi za prestiž** (na žalost strokovni!) med posameznimi TOZD (oz. med odgovornimi delavci le-teh). Na osnovi zapletniške miselnosti, ki se vse bolj bohota v celi DO, je nemogoče pričakovati uresničitve skupnih ciljev (če optimistično predpostavimo, da bi jih sploh uspelo definirati!).

3. **v strokovni nesposobnosti** za prilagajanje, ki je v veliki meri odraz

4. **neprimerne organizacijske oblike** določenih aktivnosti. Takšna organizacijska oblika, ki že s svojim togim institucionalnim okvirjem omogoča vsako kreativno delo, je med drugim tudi rezultat prvih dveh vzrokov. Toga organizacija vodstva delovne organizacije, investicijskega sektorja, sektorja za marketing, pa tudi nekaterih tehnoloških priprav v TOZD (omejnjen samo tiste, ki bi se naj po odpor je najmočnejši prav med poslovnimi delavci, ki na osplošno uveljavljenem prepričanju v TGA, ukvarjale tudi z »razvojnim« delom), podkrepljena z vsemogočno paletto hierarhičnih odnosov, duše vsak, še

najmanjši poizkus kreativnega dela, večje uporabe znanja, opuščanja primitivnega improviziranja, itd. Odziv na takšne ovire je na žalost vse večja malodušnost, opazna pri vse večjem številu zaposlenih.

Ali je mogoče pričakovati spremembe?

Na slabše vsekakor! Za izboljšanje situacije pa bi bilo potrebno predvsem:

a) **spremeniti miselnost** vodilnih in vodstvenih delavcev, ki so, neglede na lastno prepričevanje, vsekakor najodgovornejši za kreiranje poslovne, v njenem okviru potudi razvojne politike

b) **definirati enotno razvojno politiko** DO, ki bo dokončno odpravila TOZD-ovsko drobnjakarstvo

c) **vspostaviti takšno organizacijo dela**, ki bo v največji meri ustrezala zastavljenim ciljem, ne goli organizacijski formi in težnjam posameznikov, ki niso niti približno skladne s hotenji večine zaposlenih.

Vsekakor bi bil po dolgih letih samozadovoljstva in usipavanosti že skrajni čas, da se v TGA premakne tudi na tem področju. Izumrli namreč niso samo dinozavri, pač pa je podobna usoda doletela že marsikaterega usipavanega »velikana«. In to celo pri nas!

Opomba: Ker namen članka ni bil ugajati, sem prepričan, da ta stran »Aluminija« marsikomu ni všeč. Toda nikar se ne jezite! Nekajkrat jo prepognite, z nožem razrežite robove in koristno uporabite izdelek. Toda, ker so ta postopek pogruntali že mnogi pred vami, vaše dejanje, na žalost, še ne bo pomenilo pričetka razvojnega dela v TGA.

D. T.

Disciplinski ukrepi

1. Franc BERANIČ, iz tozd Proizvodnja aluminija, nevestno in malomarno izpolnjeval predpise, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 1.200 din.

2. Jože ŽUMER, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostajal z dela. Izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 40 % enomesečnega OD.

3. Franc ŽURAJ, iz tozd Ličvarna lahkih barvnih kovin Trbovlje, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja.

4. Štefan MOGE, iz tozd Tovarna glinice, samovoljno predstavljala lopute na visokotlač-

nem parnem kotlu, istočasno pa je pisal na stebel parole, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

5. Jože MANDELIC, iz tozd Proizvodnja aluminija, izostajal z dela 1 uro, izrečen ukrep — opomin.

6. Sead ČELIKOVIČ, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 40 % enomesečnega OD.

7. Mihael SREDNIK, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega

razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 2.000 din.

8. Milan HAMERSEK, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 2.000 din.

9. Mustafa BROJAJ, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela 5,30 ure, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 5 % enomesečnega OD.

10. Marjan KLANEČEK, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 30 % enomesečnega OD.

11. Jože GABERC, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep

— prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 2.000 din.

12. Franc MILOŠIČ, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela 1 uro, izrečen ukrep — opomin.

13. Drago PETEK, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

14. Ibro KARIŠIK, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostajal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 22 % enomesečnega OD.

15. Stanko PERGER, iz tozd Proizvodnja aluminija, zapustil delovno mesto brez predpisane dovoljenja, izrečen ukrep — javni opomin.

Nezgode v februarju

lo, žalil predpostavljene, izrečen ukrep — opomin.

18. Vinko CAFUTA, iz tozd Proizvodnja aluminija, ni upošteval navodil zdravnika, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 5 % enomesečnega OD.

19. Jože DIKAVČIČ, iz tozd Tovarna glinice, prišel v nočno izmeno v vinjenem stanju, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

20. Blanka HORVAT, iz KSS — obrat družbene prehrane, dala v promet na delilno mesto oporečne budimske suhe salame, plačilo pavšalne odškodnine v znesku 5 % enomesečnega OD.

21. Franc ŠTUMBERGER, iz tozd Vzdrževanje, zapustil gastroskopski pregled, izrečen ukrep — opomin.

22. Drago CAFUTA, iz tozd Tovarna glinice, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 40 % enomesečnega OD.

23. Željko KESAR, iz tozd Vzdrževanje, ni opravljal del oz. nalog, ko so bili ostali delavci na zboru, izrečen ukrep — opomin.

24. Nada TOMINC, iz KSS — obrat družbene prehrane, prevzela nepakirano in mletu meso, katerega je dala v uporabo, ter je zaradi tega iskalo zdravniško pomoč več delavcev v DO, izrečen ukrep — plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

25. Ljubo HORVAT, iz tozd Predelava aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 30 % enomesečnega OD.

26. Ludvik ARNUŠ, iz tozd Vzdrževanje, zapustil delovno mesto brez vednosti nadrejenega delavca, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 6 % enomesečnega OD.

27. Franc DOGŠA, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 6 % enomesečnega OD.

28. Jože MESARIČ, iz tozd Proizvodnja aluminija, hotel odnesti iz delovne organizacije en par nosilcev za vrata, izrečen ukrep — javni opomin.

29. Maks PLOHL, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno zapustil delovno mesto in uporabil RK voziček za vožnjo v osebno korist, izrečen ukrep — opomin.

30. Branko KURBUS, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, zapustil delovno mesto in uporabil RK voziček za vožnjo v osebno korist, izrečen ukrep — javni opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

31. Jože MANDELIC, iz tozd Proizvodnja aluminija, izostal z dela 1 uro, izrečen ukrep — opomin.

32. Islam LAKOTA, iz tozd Promet, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — javni

opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

33. Milan CESTAR, iz tozd Proizvodnja aluminija, brez predpisanega pismenega dovoljenja zapustil dela oz. naloge, izrečen ukrep — javni opomin.

34. Alojz MURKO, iz tozd Proizvodnja aluminija, pustil traktor za prevoz tekočega aluminija na črpalki za gorivo, izrečen ukrep — opomin.

35. Zlatko VESENJAK, iz tozd Proizvodnja aluminija, prišel na nem stanju, ter neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — delo v nočno izmeno v vinjenem stanju, ter neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % enomesečnega OD.

36. Štefan MOGE, iz tozd Tovarna glinice, odprl komandno mizo in blindiral priključke ventilatorjev, izrečen ukrep — javni opomin.

37. Ivan PRINCL, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno zapustil delovno mesto brez predpisanega pismenega dovoljenja, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 5 % enomesečnega OD.

38. Franc GRABAR, iz tozd Vzdrževanje, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — opomin, in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 10 % neto enomesečnega OD.

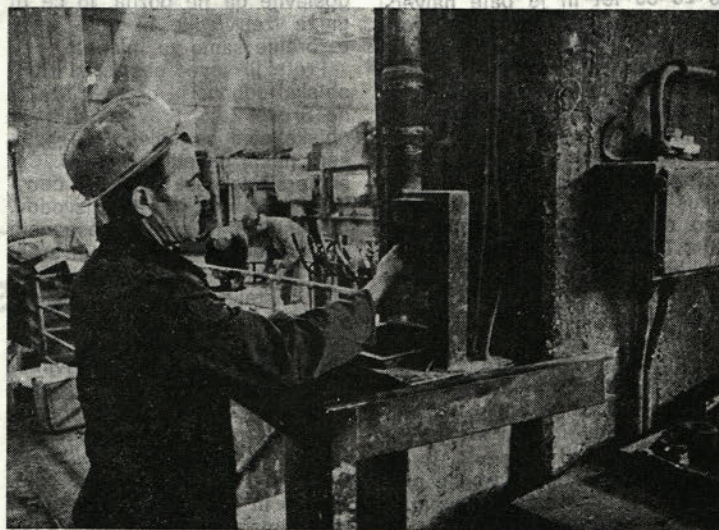
39. Vilbald ŠOŠTAR, iz Dsss — sektor za investicije, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 6 mesecev in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 20 % enomesečnega OD.

40. Franc FAJFARIČ, iz tozd Proizvodnja aluminija, neopravičeno izostal z dela, izrečen ukrep — prenehanje delovnega razmerja odloženo za dobo 12 mesecev in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 20 % enomesečnega OD.

41. Marija LENART, iz KSS, ni prišla na delo kot dežurna čistilka, izrečen ukrep — opomin.

42. Stanko KRUMPAK, iz tozd Proizvodnja aluminija, nevestno in malomarno izpolnjeval predpise, izrečen ukrep — opomin in plačilo pavšalne odškodnine v znesku 1.200 din.

Zračna pošta

Na delu Na poti Skupaj

TOZD Glinica	0	1	1
TOZD Proizvodnja aluminija	1	0	1
TOZD Predelava aluminija	1	0	1
TOZD Vzdrževanje	2	1	3
DS skupnih služb	2	1	3

Skupaj: 6 3 9

VZROKI NEZGOD

pešec, voziček za prevoz aluminija, al. odlietek, privezovna sredstva, ostri robovi, vrata, spolzka tla, vodovodni ventil, nož za rezanje.

TOZD Glinica

1. BEZJAK Janez, mat. št. 2217, rojen 5. 8. 1935, zaposlen v TOZD Glinica — rdeči del, se je poškodoval 23. februarja. Ponesrečenec se je peljal s kolesom s pomožnim motorjem v službo. Na cesti v Sp. Hajdini mu je iznenada skočil pešec pred kolo. Ponesrečenec ga je zadel s kolesom pri čemer je izgubil oblast nad kolesom in padel po cestišču. Pri padcu je utrpel odrgnino po obrazu in zlom čeljusti ter nosu. Odpekljali so ga v bolnico Ptuj. Primer je raziskala PM Ptuj.

TOZD Proizvodnja aluminija

1. VUGRINEC Dragutin, mat. št. 4700, rojen 11. 4. 1952, zaposlen v TOZD Proizvodnja aluminija — hala A, se je poškodoval 4. februarja. Ponesrečenec je opravljal delo pri črpanju aluminija. Stal je ob prikolicu ko je mimo pripeljal Kajzersberger Franc mat. št. 4116 z RK vozičkom. Ponesrečenec je stopil vstran, med tem pa je voznik traktorja pomikal prikolico vzvratno in s kolesom stisnil ponesrečenca levo nogo v stopalu.

TOZD Predelava aluminija

1. KRAJNC Franc, mat. št. 893, rojen 12. 11. 1931, zaposlen v TOZD Predelava aluminija — livarna, se je poškodoval 8. februarja. Ponesrečenec opravlja delo žagarja. Pri razrezu 120/1300 se je s sklada skotalil, komad in ga udaril po levi strani reber.

TOZD Vzdrževanje

1. KURET Jože, mat. št. 648, rojen 14. 1. 1929, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 3. februarja. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici aluminija. Pri dvigovanju kovinske rešetke z mostnim dvigalom se je kavelj spodrsnil po kovinski rešetki proti drugemu kavljju ter ponesrečenca stisnilo palec na levi roki, v času dvigovanja je breme zadrževal z roko.

Vzrok: Neprimerna privezovna sredstva.

2. LENDERO Danilo, mat. št. 5842, rojen 30. 5. 1961, zaposlen v TOZD Vzdrževanje — strojno, se je poškodoval 18. februarja. Delovna nezgoda se je pripetila v strojni delavnici aluminija. Pri rezanju 3 mm pločevine si je poredal sredinec leve roke na pločevini, kljub uporabi zaščitnih rokavic.

Vzrok: Ostri robovi, ki ostajajo po rezanju.

3. JELEN Helena, mat. št. 2067, rojena 24. 6. 1930, zaposlena v TOZD Vzdrževanje — gradbeno, se je poškodovala 8. februarja. Delovna nezgoda se je pripetila na poti iz dela. Pri izstopu iz vlaga na hajdinski železniški postaji so ponesrečenki stisnili vrata vagona desno roko v komolcu.

DS skupnih služb

1. VUK Franc, mat. št. 1256, rojen 1. 4. 1924, zaposlen v DS Skupnih služb — gozdna skupina, se je poškodoval 22. februarja. Ponesrečenec je šel iz sanitarne I po peš poti v smeri proti zgradbi za gozdne delavce. Med hojo mu je na poledenelem cestišču spodrsnilo ter je padel in si pri tem poškodoval levo roko v zapestju.

2. HORVAT Rozalija, mat. št. 3888, rojena 29. 8. 1936, zaposlena v DS Skupnih služb — Obrat družbene prehrane, se je poškodovala 12. februarja. Ponesrečenka je pometala prostor v kuhinji, med ostalim tudi prostor okoli plinskega kotla za kuhanje jedi. Med pometanjem pa je nehote z metlo odprla odzračevalni ventil, pri čemer je utrpela lažje opekline na obeh nogah pod kolonom, zaradi iztoka vroče vode in pare.

Vzrok: Nepravilnost pri delu.

3. PIŠEK Katarina, mat. št. 4684, rojena 1. 5. 1956, zaposlena v DS Skupnih služb — Obrat družbene prehrane, se je poškodovala 11. februarja. Ponesrečenka je pri pripravi hrane rezala korenje. Med rezanjem ji je nož zdrsnil, zato se je vrezala med palec in kazalec leve roke.

Frančka Zajšek

S turističnim avtobusom po ulicah Manhattna

Columb se je nekoč zmotil, ko je ameriško obalo zamenjal za indijsko, danes se gotovo ne bi več! Ptičja perspektiva na ponočni New York je bila veličanstvena. Verjetno ni bilo potnika v letalu, ki ga prizor ne bi dvignil s sedeža.

Letališče John F. Kennedy je najprometnejše na svetu. Od trenutka pristanka, pa do prihoda letala k pristaniški zgradbi Pan Am, kjer nudijo letališke usluge Jat, je trajala vožnja letala po taxi stezi vsekarer več kot traja vožnja z avtobusom iz Kidričevega v Ptuj. Na enem križišču, ko je letalo čakalo pred semaforjem, sem med množico parkiranih letal opazil Concord. Ta preleti Atlantik za manj kot tri ure. Dolgo časa mi niso dovolili pristajati na tem letališču. Prevelik ropot in prevelika poraba kisika oziroma ozona sta bila glavna izgovora, največ pa je bilo verjetno nevoščljivosti Evropej. Če je bil Concord prvo presenečenje, je naslednje bilo takoj to, da smo iztopili iz letala v ogromen avtobus, ki je bil brez vetrobranske stene in šipe. Lastna hidravlika ga je dvignila do višine vrat, kar pri DC-10 znaša okrog 9 m. Vožnja tega posebneža do mejnocarinske zgradbe je tako hkrati vsebovala horizontalno in vertikalno gibanje. Odlična varnostna zadeva, da se ne moreš pretihotapiti v deželo brez dokumentov, saj bi te predčasni iztop iz tega vozila stal vsaj zlom noge. Tu na mejni kontroli so bili strogi samo glede mesnih izdelkov in sadja, kot da bi koloradskega hrošča in ameriškega kaparja prvi vzgojili v Evropi in ne v Ameriki. Uspelo mi je pretihotapiti nekaj sendvičev zavitih v Al folijo in nekaj javolk, kar mi je še kako prišlo prav.

Na izhodu te zgradbe zaslišim klic: »Turisti—zemljaci sačekajte ovdje«. Čakala sta nas dva Yugotoursova vodiča, ki delata na predstavnštvu v New Yorku. Tukaj smo se turisti prvič spoznali in videli koliko nas je. Napolnili smo dva avtobusa, ki sta tudi čakala. Vožnja do hotela Empire na Broadway 62 je bila bliskovita in je trajala nekaj manj kot uro. Promet v New Yorku je enosmeren. Prisiljen si voziti tako kot ostali v kolni, to pa je okrog 90 km na uro. Sihronizirani so tudi semaforji v zeleni val. »Kako bi tukaj kasirali naši miličniki«, sem si mislil, saj tako hitro ne smeš peljati po nobeni cesti v ptujski občini. In tji pospeški — prava kavbojska vožnja s temi troosniki. Vodič nas je spotoma opozarjal na zanimivosti spredaj, zdaj desno ali levo, tako da sem več vožnje do hotela prestal kot pa predsedel. V glavnem je bilo videti svetlobne efekte reklam, zlasti še, ko smo se pripeljali preko Vzhodne reke (East river) na Manhattan.

Sobo v sedmem nadstropju sem si delil s kolegom iz Du-

brovnika. Bila je prijetno topla, s televizorjem, telefonom itd. Ura je kazala 9.30, kar je pomenilo, da smo doma že 28. 11. zjutraj. Po skoraj dveh neprepanih nočeh, zadnji doma, ko sem imel »rajzefiber«, in pa te, ki se je iztekala ali šele začela, sva s kolegom sklenila, da leževa. Še prej pa sva preiskusila najin televizor na vseh 12 kanalih, ki tukaj delajo 24 ur. Ko se zjutraj zbudiva, v isti sapi eden drugega vprašava: »Ali si slišal ponoči streljanje in policijsko sireno?« Tako sva ugotovila, da sva oba slišala, a noben »ni čutil potrebe«, da pomoli svojo glavo ob tem trenutku na ulico. Še ena nevesočnost. Ze doma sem si brivski aparat po zadnjem britju nastavil na 110 V, ko pa sem hotel tega priključiti na elektriko, ugotovim, da imajo Amerikanci drugačne vtičnice, kot mi v Evropi. Tako sem si po dolgih letih spet kupil klasični brivski aparat, in ga ves čas s pridom uporabljal.

Ob 9. uri, po zajtrku, ki je svojvrstna posebnost Amerikancev, na kratko povedano o tem: »polno vsega na mizi, a lačen od mize«, smo imeli dogovorjen avtobusni ogled New Yorka pod strokovnim vodstvom že omenjenih vodičev. Takoj moram povedati, da to ni bil ogled New Yorka, ampak samo petino tega največjega mesta na svetu s 16 milijoni prebivalcev, in sicer otoka Manhattan. Ostale četrti New Yorka so še Brooklyn, Queens, Bronx in Statenislan. Vsaka ima svojo zgodbo, kako je dobila ime in njen nastanek. Letališče Kennedy je na jugovzhodu polotoka Brooklyn.

Ne da bi krenili izpred hotela, smo lahko videli pročelje metropolitenske opere, ki je nasproti našega hotela. Po obvozu te operne hiše, ki ima 12.000 sedežev, smo ob reki Hudson zavili proti severzahodu otoka Manhattan. Čez kake pol ure turistične vožnje s stalnim komentiranjem, prvič iztopimo pred katedralo Sv. Ivana. Cerkev gradijo že 50 let in je baje največja na svetu. Njo koristijo poleg vernikov religij, ki so tukaj prisotne, še razni hipijski muzikantje za svoja glasbena izživiljanja. Pot smo nadaljevali v isti smeri, večinoma po osmi aveniji, ki se imenuje Brodvay. Spotoma nam je bila pokazana zgradba Dakota Haus in mesto, kjer je bil nedavno ubit nekdanji Beatles Lennon. Dalje je sledil ogromni del Columbijske univerze. »V Harlemu se ne bomo zaustavili«, je dejal vodič, »in mislim, da veste zakaj ne!« Zgradbe v Harlemu niti niso tako stare, tam ne kje 60 do 80 let in pretežno sezidane iz fasadne opeke. A kaj, ko ni na njih nobene šipe cele, vrat, niti elektrike in vode. To so bile najmodernejšje zgradbe premožnih, ki so se tako obogatili, da niso več hoteli stanovati z

delavci — pretežno črnici. Z »narejenim denarejem« so ti zgradili še bogatejše zgradbe, ali se celo izselili iz mesta na deželo, kjer so si postavili »gradove«. Tako so izpraznile zgradbe za sedli črnici, ki jih nihče ne terja za stanarino, niti teh zgradb nihče ne vzdržuje.

Ko smo prispeli do Harlemske reke, smo zavili nazaj v peto ali šesto avenijo. Namreč, povedati moram, da od vzhoda na zahod potekajo avenije, povprek pa ulice. Ene in druge so označene s številkami. Tukaj so še druga »matematična pravila«, ka pa jih docela razumeš, če tukaj prepeščiš vsaj 30 km. Spotoma nam je bilo pokazano nekaj stavb znamenitih muzejev, od katerih se spominjam onega, ki ima največjo zbirko meteoritov na svetu, in onega z diamanti. Nekje blizu centralnega parka na Manhattanu nam je bila pokazana stavba, kje ima Jacklina Onassis stanovanje, čeprav jo je verjetno malokdaj videti tukaj.

Drugič smo se ustavili na Rockefeller centru v peti aveniji, ki ga tvorijo ulice od 47 do 51. Tukaj začutiš, če že nisi prej, kaj denar naredi, če ga imaš toliko, kot ga ima jeklar Rockefeller. Če rečemo, da je fasada iz Al plošč draga, kaj bi šele rekli, ko vidiš vse te nebotičnike oblečene v steklo in nerjaveče jeklo. Če se ozreš navzgor, imaš občutek, da si v globokem studencu.

Tretjič smo iztopili iz avtobusa v kitajski četrti (Chinatown). Občutek je pristen. Hvala bogu, da ne bom več radoveden, kako je tam! Kitajcev je tu več milijonov, torej več kot nas je Sloven-

cev. Polovica jih baje ne obvlada angleškega jezika. Prepeščili smo eno ali dve ulici, pogledali v restavracijo in se prepričali, da jedo res s palčicami. Naslednjič se je avtobus ustavil v morskem pristanišču, ki je na vzhodu Manhattan. Od tu sta se ponujala dva pogleda, ki jih je gotovo že vsak videl. Pogled na kip svobode in pogled na svetovni trgovinski center (Woerd tradicenter). Kip svobode je na majhnem otočku, kak kilometer oddaljen od nas. Tu je bilo zasidranih raznoraznih ladij. Ob obali so bile tudi ploščadi za taxiste s helikopterji. Svetovni trgovinski center pa tvori dva enaka nebotičnika, ki sta najvišji zgradbi New Yorka s 122 nadstropji, in še ostale banke, ki so v svetovnem gospodarstvu pomembne.

Zadnjič smo se ustavili pred palačo OZN na Vzhodni reki (East river), ki jo prav tako vsi poznamo. Šli smo v zgradbo, kjer je kongresna dvorana. Obiskal sem tudi jugoslovanski boks, (prostor) kjer so naši suvenirji in literatura o Jugoslaviji. Naše darilo OZN je Meštrovicjev konjenik zunaj v majhnem parku pred dvorano. Rusi imajo v predverju dvorane Sputnika I. Amerikanci pa so podarili OZN kamen iz Lune. Vsaka država članica OZN ima tukaj svoje darilo. Končno se ponovno zberemo ob 14. uri v avtobusu ter jo izmučeni in lačni po bližnici udarimo proti našemu hotelu Empire.

Konec drugega dela.

Rajko TOPOLOVEC

Mladina - glasilo mladih

V tem prispevku bi želel na kratko predstaviti tednik Mladino — časopis mladih. Zakaj? Marsikateri starejši državljani Jugoslavije ga ne pozna, in če o njem že vzel v roke, bi dejal, da je to branje samo za mlade.

Pretekli mesec nas je na Ptuj obiskal odgovorni urednik Mladine Srečo Zajc. Prav zaradi tega obiska sem se odločil, da napišem nekaj besed o Mladini. Časopis izhaja vsak teden ob četrtkih v nakladi 156.000 izvodov, razpošiljajo ga v 5200 osnovnih organizacij. 60 % denarnih sredstev dobiva iz združenih sredstev, ostalih 40 % pa prispeva-jo naročniki.

Interes tednika je, da se v njem oglašajo vsi mladi novinarji, ne samo iz Slovenije, ampak iz cele Jugoslavije. To je tednik, ki ga bere mlada generacija, zato ima namen vzgajati, bodisi v šolah, na vasi, delovnih organizacijah in podobno. Mlada generacija ima veliko problemov v ča-

su od svojega štirinajstega pa vse tja do tridesetega leta. V Mladini beremo tudi veliko o problemu zaposlovanja mladih, ki je iz dneva v dan bolj pereče. Seveda pa je v tedniku tudi veliko prostora za razvedrilo in humor, da je za mlade bralce še bolj vabljiv. To niso naloge samo uredništva, ampak nas vseh, ki pišemo in bomo pisali v Mladino.

Mladina izhaja od 1. 1. 1943, ko se je iz glasila OF Mlada Slovenija preimenovala v Mladino. Ob 25-letnici izhajanja jo je predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrnimi žarki. Za kvalitetne dosežke na področju novinarstva je Mladina prejela že veliko priznanj in pohval, med drugim tudi Tomšičevo nagrado, ki jo podeljuje Društvo novinarjev Slovenije.

Tednik Mladina vabi vse mlade novinarje in dopisnike, da se ji pridružijo.

Srečo ŠIROVNIK

Planine vabijo

V naši sredini so se razkrili skriti talenti, ki ljubijo naravo in si prizadevajo, da bi jo čim bolj spoznali.

Prizadevajo pa si tudi, da bi jo ohranili takšno kot je, kajti hiter napredek človeštva jo neprestano in neusmiljeno uničuje in spreminja, tako da se dostikrat vprašamo, kaj bo ostalo našim otrokom in vnukom. Ali bodo še imeli možnost opazovati drobne ptičice, kako veselo se spreletavajo po vejah? Bodo slišali njihovo petje, opazovali rože v travi, ribe v potoku? Kaj jim bo ostalo?

Da, tako in še precej drugače so se vprašali naši tovariši planinci — bodoči gorski vodiči, Koncilja Avgust, Ledinek Andrej, Kodrič Karel ter Grmšek Stane, ko so pohajali po hribih in planinah. Spoznali so trdne ljudi s še bolj trdno voljo in ljubeznijo do skope zemlje. Z ljubeznijo do sočloveka, ki je v dolini ni več. Ljudje, ki še vztrajajo na vsem tako skromni pa vendar skopi zemlji, dostikrat brez vode v hiši ali vsaj v njeni bližini, mnogo bogatejši. Tu v dolini pa vsak hiti za svojimi cilji in se ne ozre naokoli, ne vidi veselja in ne bolečine sočloveka, pa četudi hodi ob njem.

Naši zagrizeni planinci pa so se odločili, da bodo ljudi naučili prisluhniti naravi, katere klic je vse močnejši. Naučili jih bodo

Prepričana pa sem, da se bodo naši bodoči planinski vodiči nadvse prizadevali, da bodo ljudi vrnilli naravi, kajti tudi človek je njen del in se ne sme in ne more popolnoma odtujiti od nje.

V prostorih livarne Trbovlje je bil 15. 2. 1982 ob 16. uri ustanovni sestanek planinske sekcije sekcije TOZD livarne lhkih barvnih kovin Trbovlje.

Sestanka sta se udeležila predstavnik Planinskega društva Trbovlje. Predsednik društva — tovariš Sterniša Anton in tovariš Pfajfer Vinko, iz TOZD livarne pa so bili prisotni:

predsednik sindikata — Golob Anton, Koncilja Avgust, Kodrič Karel, Grmšek Stane, Zelenšek Dušan, Selevšek Martin, Hribar Martin, Turenšek Vili, Šoba Albert, Lamper Ivan, Petauer Viktorija, Koncilja Magda, Artnik Mirko, Ledinek Andrej vsi PD Trbovlje, Koder Romana, Zupan Marko, Drgan Janez vsi PD Zagorje ob Savi, Ambrož Pavel, Trivunovič Momčilo in Centrih Andrej, ki niso člani Planinskega društva.

Predsednik PD, tovariš Sterniša je obrazložil pomen in delovanje PD ter nanizal nekaj uspehov društva in posameznih odsekov tega društva.

Na sestanku smo izvolili vodstvo sekcije:

predsednik — Andrej Ledinek tajnik — Zelenšek Dušan

videti majhna, na videz nepomembna bitja v naravi. Kako pa jim bo to uspelo? Vsega morda ne bodo osvojili, a bodo le veliko izvlekli iz obširne literature med katero se nahajajo tudi šaljive pesmi, ki po pravilih smejo zazveneti le nad 1000 m nadmorske višine. Da, tudi pesem nas družijo, tudi na to smo v tem betonskem labirintu že skoraj pozabili.

gospodar — Valant Anton Kodrič Karel — delegat pri odboru za izobraževanje pri PD Trbovlje.

Za zaključek sestanka je tovariš Pfajfer pokazal diapozitive naših gora in ob pestri razlagi opisal lepote naše ožje domovine, pri tem pa je poudaril dolžnost planincev pri čuvanju naše flore in faune.

Albina Ocepek

Toplifikacija naselja Kidričevo

Kot je že znano smo v Kidričevem z 1. januarjem 1981 uvedli krajevni samoprispevek za izgradnjo raznih objektov za potrebe krajanov krajevne skupnosti. Med temi je tudi ena od bistvenih nalog in sicer toplifikacija naselja Kidričevo. Ugotovili smo, da občane Kidričevega zanima potek del na tem objektu. V zvezi s tem vam posredujemo odgovor Samoupravne komunalne skupnosti občine Ptuj, enote za upravljanje in razpolaganje s stavbnim zemljiščem na delegatsko vprašanje o poteku del na toplifikaciji naselja Kidričevo in sicer:

1. S srednjeročnim planom smo predvideli začetek priprav za toplifikacijo naselja Kidričevo v letu 1981 in izvedbo toplovodnih razvodov v letu 1982 in 1983. Ker je bil plan samoupravno sprejet na skupščini samoupravne enote, smatramo da je

realen in časovno usklajen z izgradnjo kotlarne.

2. V skladu s planom za leto 1981 planiramo in tudi že pristopamo k realizaciji priprav na toplifikacijo naselja, to je naročilu izvedbene tehnične in lokacijske dokumentacije. Pridobili smo že ugodno ponudbo od Projekta inženiringa Ptuj. Ponudbo mora oceniti in sprejeti še Upravni odbor Samoupravne enote, nakar bomo že v decembru 1981 sklenili pogodbo. Sredstva za izvedbo projektne in lokacijske dokumentacije imamo zagotovljena. Projektna dokumentacija bi naj bila izdelana do 30. aprila 1982.

3. V skladu z dinamiko po srednjeročnem planu bomo v planih za leto 1982 in 1983 predvideli etapno izgradnjo razvodov od kotlarne v TGA do naselja in po naselju Kidričevo.

KS Kidričevo

ZAHVALE

Znal je ljubiti, trpeti, garati in z delom ustvarjati lepši jutri, za svoj dom pa mirno življenje.

Toda kruta usoda je tragično pretrgala tvojo nit življenja in tvojim vnukom in otrokom vrezala globoko v srce veliko bolečo rano in žalost praznine, kjer vsi pričakujemo, da se vrneš k nam!

Ob boleči izgubi našega dobrega očeta in dedka IVANA IVANUŠA, se zahvaljujemo vsem iz TGA, ki so ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, hvala za darovane vence in cvetja, hvala za izrečeno sožalje in vsem tistim, ki so z nami sočustvovali.

Posebna hvala sindikatu TGA za izrečene poslovilne besede ob odprtem grobu, hvala godbi na pihalu in hvala pevcem za odpete žalostinke, hvala njegovim sodelavcem — izmeni, ki so izkazali resnično bol in žalost do dobrega sodelavca, očeta in dedka.

Še enkrat vsem iskrena hvala!

V globoki žalosti: njegovi otroci

Vsem se iskreno zahvaljujem za iskazano denarno pomoč sindikata TGA, ob izgubi dragega moža IVANA IVANUŠA, hvala tudi godbi na pihalu TGA, pevcem TGA za odpete žalostinke ob odprtem grobu in posebna hvala celji njegovi izmeni in prav vsem, ki ste ga tako v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje.

Iskrena hvala!

Zena Zinka Ivanuša

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage žene, mame in stare mame Marije Bauman, roj. Preložnik, se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali cvetje in jo pospremili na njeni zadnji poti. Posebna hvala sodelavcem iz kotlarne in strojnega vzdrževanja glinice.

Zalujoči mož Ivan, hčerka Marta z družino ter sin Ivan

Veleslalom na Rogli

V soboto, 13. 3. 1982, je bilo na Rogli tekmovanje v veleslalomu, ki ga je pripravila Smučarska sekcija TGA.

Lepo vreme in dobra smučišča so privabila precej naših delavcev, ki so se skupaj s svojimi družinskimi člani borili za čim-

boljše uvrstitve. Tekmovalo je 26 udeležencev, ki so se razvrstili v štiri skupine.

I. SKUPINA — otroci

1. mesto Kristijan KOVAČ
2. mesto Miran PERIČ

3. mesto Maks TOMINC
4. mesto Teodor PANZALOVIČ

II. SKUPINA — ženske

1. mesto Mirjana BOSAK
2. mesto Vida STIPLOVŠEK
3. mesto Neva KETIŠ
4. mesto Marjana PAUKO

III. SKUPINA — moški (starejši)

1. mesto Alojz KORENJAK
2. mesto Niko PAUKO
3. mesto Stevo PERIČ
4. mesto Miro KOVAČ

IV. SKUPINA — moški (mlajši)

1. mesto Maks JABLOČNIK
2. mesto Drago ŠVAGAN
3. mesto Miha URBANČIČ

Uspeh naše Albine

Bilo je osmega marca zjutraj, ko so se skoraj vse naše delavke odpravljale na izlet v Celje. Albina sem srečala v pisarni sindikata, malce utrujena, vendar dobro razpoložena in mislila sem, da pojde tudi ona na skupno praznovanje. »Kako bi šla, ko pa sem komaj danes zjutraj prišla domov«. Od kod neki sem bila radovedna. »S tekmovanjem«, je bila kratka. Vem, da je zadnje čase dosegala na vseh tekmovanjih lepe uspehe, torej ji bo potrebno čestitati. »Zdaj pa res lahko«, je smeje dejala, in končno sem zvedela, da je na državnem prvenstvu v Nišu osvojila bronasto kolajno v streljanju s pištolo. O tem bo potrebno pisati tudi v Aluminiju, sem tako pomislila, in dogovorili sva se za zneke.

O strelskem športu vem zelo malo, tako malo, da skoraj nisem vedela, kaj vse naj vprašam. Natresla sem le nekaj običajnih vprašanj; kdaj je začela, kje, kakšni so občutki pred tekmovanji in podobno. Potem ni bilo potrebno nič več reči, le poslušala sem jo in gledala, kako zavzeto pripoveduje in skorajda podoživlja vsak svoj strel. Še mene je zamikalo, da bi kar prišla za pištolo in poskusila oddati strel, če bi bili na strelišču, toda sedeli sva ob Albinini mizi v konstrukcijskem oddelku.

Albina se je spominjala svojih začetkov, ko se je čisto slučajno srečala z orožjem v šoli (IKŠ) v Mariboru. »Imeli smo neke vrste krožek, toliko, da smo se spoznali z orožjem in nič več. Potem, ko sem bila že v službi, sem sodelovala na sindikalnih tekmovanjih — veselilo me je streljati na malokalibrski puški. O rednem treningu sploh nisem razmišljala. Član strelske družine Kidričevo sem postala leta 1976 in nekje od leta 1980 so se začeli vrstiti vidnejši uspehi.«

Takrat je začela streljati z malokalibrsko standardno pištolo. Bilo je le štirinajst dni do republiškega prvenstva. Brez kakršnihkoli obremenitev je šla na to prvenstvo in dosegla drugo mesto. Poskusila je tudi z zračno standardno pištolo. Prvo leto ni bilo preveč uspeha, kasneje pa so se dobre uvrstitve kar vrstile in osvojila je normo za državno prvenstvo. Pot do tja je kar dolga. Najboljše moraš odstreljati na občinskem tekmovanju, za tem vse to ponovno potrditi na republiškem in šele takrat se ti odpre možnost sodelovati na državnem prvenstvu.

Strelstvo, pravi Albina, je veliko bolj razvito v naših bratskih republikah. In že v Sloveniji so velike razlike v možnostih za treniranje. »Kaj vse ima Ljubljana proti nam«, skoraj z obžalovanjem vzdihne Albina, ki trenira na Ptuj v zaprtem strelišču, ker so v takih streliščih tudi vsa tekmovanja. Trenerja seveda ni

ma. »Sem samouk. Imam pa to srečo, da je tudi mož navdušen strellec in inštruktor strelstva in mi veliko pomaga. Pred vsakim tekmovanjem je potrebno zbrati dober položaj. Zelo pomembno je, da se strellec postavi vedno v isti položaj in tam mirno stoji uro in pol, kolikor traja tekmovanje. To pa zahteva veliko naporov in psihične koncentracije. Zanimivo je gledati vrhunske tekmovalce, ki si skupaj s trenerjevo pomočjo začrtajo mesto, kje in kako bodo stali. Mi pa smo prepuščeni sami sebi.«

Albina prizna, da ima še vedno pred vsakim tekmovanjem tremo. Tudi na državnem prvenstvu je bilo tako. Že dve uri pred začetkom tekmovanja je bila v dvorani in ni vedela, kako bi se znebila treme. Sedela je tam, gledala v strop in se tresla, ko pa je stopila pred tarčo, je bilo vse dobro. »Takrat moraš biti popolnoma zbran in pomembno je tudi dihanje. Pred vsakim strelom je namreč potrebno zadržati dih približno sedem sekund. Med peto in sedmo sekundo je najbolj primeren čas za oddajo strela.« In kako ve, kdaj je ta idealni čas, na uro vendar ne more gledati. »Vem, to pride sčasoma. Dvignem roko, jo naravnam, vdihnem, in ko je roka popolnoma mirna, streljam. In to se ponavlja od strela do strela, ki jih je štrideset.«

To je zelo individualen šport, pove Albina. V dvorani ni gledalcev, niti bučnih navijačev, ker mora biti popoln mir. Tekmovalci je čisto sam s svojo močjo volje in koncentracije, dokler ni vse končano. Potem šele se pojavi utrujenost. »Vsaj meni se godi tako«, pove Albina. »Čisto suha usta imam, zelo sem žejna in kar zaspala bi.«

Toda po državnem prvenstvu še za kratek počitek ni bilo časa, kaj šele spanje. Že uro po tekmovanju je morala biti na vlak, da je lahko v ponedeljek že prišla v službo. Tudi na podelitev medalj ni imela časa čakati. Srebrnik in medaljo ji bodo poslali po pošti.

In kaj so rekli v klubu? »Nič posebnega. Samo čestitam o s ob takšnih priložnostih. Upam pa, da bom odslej dobivala tudi municijo za treninge. Doslej sem vse kupovala sama.« Upa tudi na novo pištolo, ki bo zanesljivejša. Vse drugo bo tako kot doslej. Še vedno bo trenirala dvakrat ali trikrat na teden na strelišču v Ptuj, pred tekmovanji nekaj več, udeležila se bo kontrol na malokalibrski pištoli, pripravljala se bo na republiško in potem zvezno tekmovanje, se udeležila republiškega prvenstva, ki bo julija in že ji je zagotovljena pot na državno prvenstvo, ki bo septembra v Zagrebu. Želimo ji, da bi dosegla kar največ.

Program dela Službe družbenega knjigovodstva

Petnajstega marca je bila na Ptuj tiskovna konferenca na kateri so pretresli letno poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva in pregled poslovnih rezultatov organizacij združenega dela s področja gospodarstva in družbenih dejavnosti v ptujski ter ormoški občini v letu 1981 ter predstavili program dela za leto 1982.

V letu 1982 bo podružnica zlasti zagotavljala:

— točnost podatkov, ki jih zbira ter ažurnost obdelave in objavljanja podatkov, s katerimi razpolaga;

— zagotavljala bo informacije organom in organizacijam družbenopolitičnih skupnosti in delavcem v organizacijah združenega dela. Skupaj z uporabniki informacij bo proučevala resnične potrebe združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti o vrsti, vsebini in časovni usklajenosti informacij, ki so potrebne za obveščanje in odločanje v zvezi z oblikovanjem, uporabo in razpolaganjem z družbenimi sredstvi;

— na podlagi podatkov iz zaključnih računov in periodičnih obračunov vseh uporabnikov družbenih sredstev ter evidenc o splošni, skupni in investicijski porabi ter drugih evidenc, ki jih vodi oziroma z njimi razpolaga, bo spremljala oblikovanje in razporejanje celotnega prihodka in dohodka, uresničevanje ekonomske politike, informirala o rezultatih dela delavcev in poslovanju njihove delovne organizacije združenega dela v primerjavah z drugimi organizacijami združenega dela ter seznanjala zainteresirane organe o dejavnosti službe v zvezi s kontrolo uporabe in razpolaganja z družbenimi sredstvi;

— kontrola bo izvajala ukrepe, s katerimi se zagotavlja zakonitost razpolaganja z družbenimi sredstvi. Usmerjena bo predvsem na kontrolo izvajanja sistemskih in intervencijskih zakonov. Svojo aktivnost bo usmerjala k naknadni vsebinski kontroli finančnega poslovanja v organizacijah združenega dela, poleg tega pa tudi k preventivnemu delovanju, da bi tako zagotovila zakonitost pri ustvarjanju in uporabi družbenih sredstev. Pri uporabnikih družbenih sredstev bo opravljala tudi ekonomsko-finančno revizijo;

— pri pregledih poslovanja uporabnikov družbenih sredstev bo posvečena posebna pozornost kontroli knjigovodske evidence in druge dokumentacije, predvsem zaradi pravilnega prikazovanja finančno-materialnega poslovanja in finančnega rezultata v posameznih obračunskih obdobjih;

— o svojih ugotovitvah bo podružnica redno obveščala organe upravljanja in samoupravno delavsko kontrolo, zlasti še v primerih, ko bodo ugotovljene nepravilnosti oziroma nezakonitosti;

— podružnica bo sodelovala s skupščinama obeh občin in z njihovimi organi, z regijsko gospodarsko zbornico ter z drugimi organi in organizacijami v obeh občinah predvsem z namenom, da doseže neprekinjeno usklajevanje svojih aktivnosti z družbenoekonomskimi usmeritvami;

— za javnost svojega dela bo podružnica poskrbela tudi z objavljanjem pomembnejših kazalcev in ugotovitev v javnih občilih tako na republiški kakor občinski ravni.

Iz poročila SDK

Albina na treningu

